

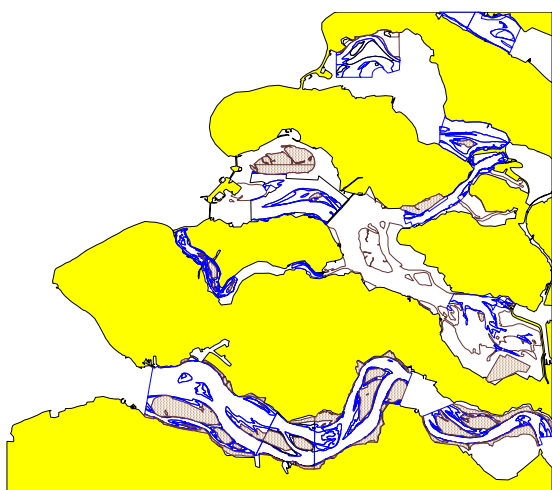
HET MACROBENTHOS VAN DE WESTERSCHELDE, DE OOSTERSCHELDE, HET VEERSE MEER EN HET GREVELINGENMEER IN HET NAJAAR 2005

Rapportage in het kader van het
Biologisch Monitoring Programma

W.C.H. Sistermans, V. Escaravage, H. Hummel, A.G.M. Engelberts &
M.M. Markusse

Samenwerkingsproject van:
Nederlands Instituut voor Ecologie, Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie
Rijkswaterstaat, Rijksinstituut voor Kust en Zee

Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
NEDERLANDS INSTITUUT VOOR ECOLOGIE

Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie (NIOO-CEME)
Korringaweg 7, 4401 NT Yerseke - Nederland

**HET MACROBENTHOS VAN DE WESTERSCHELDE, DE OOSTERSCHELDE,
HET VEERSE MEER EN HET GREVELINGENMEER IN HET NAJAAR 2005**

Rapportage in het kader van het
Biologisch Monitoring Programma

W.C.H. Sistermans, V. Escaravage, H. Hummel, A.G.M. Engelberts &
M.M. Markusse

Samenwerkingsproject van:
Nederlands Instituut voor Ecologie, Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie
Rijkswaterstaat, Rijksinstituut voor Kust en Zee

Mei 2006

Inhoud

1. Inleiding.....	7
2. Methoden.....	8
2.1. Bemonstering.....	8
2.1.1. Grevelingenmeer en Veerse Meer	8
2.1.2. Oosterschelde en Westerschelde.....	8
2.2. Bepaling van dichtheid en biomassa.....	9
2.3. Mathematische verwerking.....	10
2.4. Sedimentkarakteristieken.....	10
3. Resultaten	11
3.1 Bemonstering.....	11
3.1.1 Grevelingenmeer.....	11
3.1.2 Veerse Meer.....	11
3.1.3 Oosterschelde.....	11
3.1.4 Westerschelde	12
3.2. Bodemdieren.....	12
3.2.1. Grevelingenmeer.....	13
3.2.2. Veerse Meer	13
3.2.3. Verworming Grevelingenmeer en Veerse Meer	14
3.2.4. Oosterschelde.....	14
3.2.5. Westerschelde	14
3.3. Sedimentkarakteristieken.....	15
4. Referenties	17
5. Lijst van tabellen	21
6. Lijst van figuren.....	49

1. Inleiding

In het kader van het Biologisch Monitoring Programma (Colijn & Akkerman, 1990) wordt sinds 1990 door het Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie van het Nederlands Instituut voor Ecologie te Yerseke, in opdracht van Rijkswaterstaat - Rijksinstituut voor Kust en Zee, van een aantal gebieden in de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer het bodemdierenbestand bepaald.

Alle resultaten worden in een database opgeslagen.

De globale resultaten van de bemonsteringen in de perioden voorjaar 1990 - najaar 2003 zijn gerapporteerd door Stikvoort & Brand (1991), Craeymeersch et al. (1992a,b; 1993a,b; 1994a,b,c; 1995a,b,c; 1996a,b), Brummelhuis et al. (1997a,b; 1998a,b en 1999a,b) en Sijstermans et al. (2000a,b; 2001a,b 2002a,b; 2003a,b; 2004a,b en 2005a,b). In dit rapport worden de resultaten betreffende de najaarsbemonstering in 2005 gepresenteerd. De bemonsteringsopzet is in de loop van het project een aantal maal gewijzigd. Voor nadere informatie hierover verwijzen we naar Craeymeersch et al. (1993b, 1996a).

De tabellen in deze rapportage zijn geproduceerd met BIS, versie 1.20.0, database versie 2006.03.

2. Methoden

2.1. Bemonstering

Evenals in voorgaande campagnes werden in het najaar 2005 bemonsteringen uitgevoerd in het sub- en eulitoraal van de Westerschelde en Oosterschelde, en het sublitoraal van het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Deze bemonstering is uitgevoerd tussen 31 augustus en 7 oktober.

Op iedere lokatie werden de diepte t.o.v. het schip, de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd en een monster van de bovenste 5 cm genomen voor korrelgrootte analyse. Alle gemeten waterdieptes werden (direct of achteraf) omgerekend naar NAP. Op alle lokaties werd de bodem tot circa 30 cm diep bemonsterd. Alle monsters werden direct na de monsternamen aan boord of in het veld uitgespoeld op een 1mm-zeef, het residu werd in een ruime hoeveelheid (zee)water meegenomen. Op het lab werden de monsters zo snel mogelijk geconserveerd door pH-geneutraliseerde formaldehyde toe te voegen tot een oplossing van minimaal 4% formaline.

2.1.1. Grevelingenmeer en Veerse Meer

In het Grevelingenmeer en het Veerse Meer werden elk twee deelgebieden met drie dieptestrata onderscheiden: minder dan 2m diep (t.o.v. NAP = zomerpeil + 0.10 m), 2m tot 6m diep, en dieper dan 6m (figuur 1 en 2). In tabel 1 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden sinds najaar 1994 per deelgebied telkens dezelfde 10 punten bemonsterd. De bemonstering van het Veerse Meer gebeurde van 1 t/m 19 september, van het Grevelingenmeer van 2 september t/m 7 oktober 2005.

Alle stations tot een diepte van 2 m zijn bemonsterd met een zogenaamde 'flushing sampler' van 0.0200 m². De 'flushing sampler' wervelt de bodem doormiddel van een krachtige waterstraal op. Het water met het opgewervelde materiaal wordt vervolgens over een 1mm zeef geleid. De hoogte van de bemonsterde sedimentkolom is met deze methode sterk afhankelijk van de bodemgesteldheid en bovendien niet te controleren of te meten. In de twee diepere strata werd op ieder punt één Reineck box-corer genomen. Hieruit werd telkens een deelmonster genomen met een buis van 8 cm doorsnede (tot. opp. 0.0150 m²). Bij de monsters van het Grevelingenmeer werden 3 deelmonsters genomen en samen gevoegd, in het Veerse Meer werd slechts één deelmonster genomen.

2.1.2. Oosterschelde en Westerschelde

In de Ooster- en Westerschelde werden elk drie deelgebieden geselecteerd (fig. 3 en 4). Plot 1 van de Oosterschelde ligt in het westelijk deel (mondingsgebied), plot 2 in de noordelijke tak (Keeten-Mastgat-Zijpe) en plot 3 in het oostelijk deel (kom). De binnen de deelgebieden gelegen mosselpercelen zijn buiten het onderzoeksgebied gelaten. Hiervoor zijn de grenzen van 1989 aangehouden. De indeling komt overeen met de

compartimenten 'West', 'Noord' en 'Oost' zoals gebruikt in ander onderzoek in de Oosterschelde (zie o.a. Scholten et al., 1990).

In de Westerschelde zijn drie deelgebieden gedefinieerd, van west naar oost plot 1 t/m 3 genoemd. De ligging van deze deelgebieden vindt zijn oorsprong in de vakindeling van de Westerschelde binnen het projekt SAWES (zie rapportages over de jaren 1990 en 1991).

Ieder deelgebied werd verdeeld in vier dieptestrata: eulitoraal, 2 tot 5m diep t.o.v. NAP, 5 tot 8m diep t.o.v. NAP, en dieper dan 8m t.o.v. NAP.

Voor het eulitoraal zijn in plot 1, 2 en 3 van de Oosterschelde representatieve gebieden gekozen, respectievelijk de zuidelijke helft van de Roggenplaat, de slikken van Viane en een deel van het Verdrongen Land van Zuid-Beveland (Rattekaai). De hoogtes liggen altijd tussen 1m boven NAP en 2 meter onder NAP. In tabel 1 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. De ligging van de verschillende plots en de dieptestrata worden in de figuren 3 en 4 weergegeven. Binnen ieder dieptestratum van elk plot zijn 10 punten bemonsterd. In de Westerschelde werden de te bemonsteren punten voorafgaand aan de monstercampagne at random gekozen, in de Oosterschelde werden de in het najaar van 1994 gekozen punten aangehouden. Vanaf het voorjaar van 2002 moesten een aantal punten in de Oosterschelde worden verlegd vanwege de uitbreiding van de hangculturen of de sterk veranderde diepte. De aangepaste locaties zijn sindsdien aangehouden.

Sublitoraal is op ieder punt één Reineck boxcorer genomen. Hieruit werden telkens drie deelmonsters genomen met een buis van 8cm doorsnede (tot. opp. 0.0150 m²). Deze werden samengevoegd en aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef. In het eulitorale gebied werden, in analogie met de sublitorale punten, per lokatie drie steekbuizen (doorsnede 8 cm) genomen.

2.2. Bepaling van dichtheid en biomassa

In het lab werden de monsters nagespoeld, gekleurd met bengaals rose en vervolgens uitgezocht. De monsters werden, om het uitzoeken te vergemakkelijken, in twee fracties verdeeld met zeven van resp. 3 en 0.5 mm. De dieren werden uit de residuen gezocht, van de grove fractie met het blote oog, de fijne fractie met behulp van een binoculair (vergroting 6 tot 12 maal). De fracties werden verder niet afzonderlijk behandeld.

Tot het benthos worden gerekend: alle polychaeten, oligochaeten, kreeft- en krabachtigen (behalve de landpissebedden), zeespinnen, holtedieren (zakpijpen, poliepen, anemonen), schelpdieren, Nemertea, platwormen, phoronidae en de bentisch levende insekten soorten (zoals Bembidion laterale en chironomiden-larven).

Met uitzondering van de Oligochaeta, Actiniaria en Nemertea werden alle dieren, zo mogelijk, tot op de soort gedetermineerd, en werden de aantallen bepaald. Wegens de soms sterke fragmentatie van de polychaeten, werd voor het bepalen van de dichtheid het aantal koppen geteld. Als van een bepaalde soort enkel fragmenten gevonden werden, werd het aantal gevonden exemplaren als één beschouwd. Van alle schelpdieren, en soms van de wadpier *Arenicola marina* werd de lengte of lengteklasse genoteerd.

De biomassa werd (meestal indirect) bepaald op een van de volgende manieren:

- Door het direct bepalen van het asvrijdrooggewicht. Hiervoor werden dieren met verschillende lengte minimaal 2 dagen gedroogd bij 80°C, en nadien gedurende 2 uur bij 560-580°C verast. Het asvrijdrooggewicht (ADW) is dan het verschil tussen het gewicht voor en het gewicht na verassen.

- Door gebruik te maken van lengte-gewicht relaties ($W=aL^b$ met $W=ADW$ in mg en L =lengte in mm). Voor de schaal- en schelpdieren werden lengte-gewicht regressies opgesteld. Voor het berekenen van de regressie werden per soort de directe bepalingen van het asvrijdrooggewicht gebruikt. Indien van een soort niet voldoende exemplaren gevonden werden, of de spreiding dermate groot was dat er geen betrouwbare regressie kon worden berekend, werd een eerder berekende regressie gebruikt. Bij het toekennen van een regressie wordt zo veel mogelijk een regressie van hetzelfde project en seizoen gebruikt. In tabel 2 staan alle gebruikte regressiewaarden.
 - Door het converteren van natgewicht in ADW. Natgewichten werden bepaald met een Sartorius balans tot op 0.1 mg nauwkeurig. De natte exemplaren werden even (1-10 sec) op een filtreerpapier gedroogd en dan gewogen. Grote exemplaren werden langere tijd gedroogd. De gebruikte conversiefactoren staan vermeld in tabel 3. De conversiefactoren zijn grotendeels gebaseerd op wegingen van de najaarscampagne van 1991.
 - Door het toekennen van een biomassa (in sporadische gevallen dat lengte noch natgewicht bepaald is).
- Voor de exemplaren die gebruikt werden bij de berekening van de lengte-gewichtregressies en de conversiefactoren, werd de direct bepaalde biomassa gebruikt bij de biomassa-berekeningen.

Het toekennen van de asvrijdrooggewichten (rechtstreeks of via regressie/conversie) is geheel geautomatiseerd.

2.3. Mathematische verwerking

Voor ieder deelgebied (plot) is het (rekenkundig) gemiddelde, de totale dichtheid en gemiddelde dichtheid per soort berekend: a) per dieptestratum en b) gemiddeld over het totale deelgebied. De gemiddelde waarden voor de deelgebieden zijn gewogen naar de oppervlaktes van de onderscheiden dieptestrata (tabel 1). De gemiddelde waardes (en standaardfouten) zijn afgerond volgens Sokal & Rohlf (1981, p. 151).

2.4. Sedimentkarakteristieken

Zoals reeds in 2.1. vermeld, werd op iedere lokatie een ruwe beschrijving van het sediment gemaakt, in te delen in volgende klassen: slib, zeer fijn en fijn zand, middel fijn zand en grof zand (zie Craeymeersch et al., 1995a voor een meer gedetailleerde beschrijving van de indeling in types). Monsters met veel stenen of veen zijn als een afzonderlijke klasse genomen.

Op alle lokaties zijn ook sedimentmonsters van de bovenste 5 cm van het sediment genomen ten behoeve van de bepaling van de slibfractie en de korrelgrootte. Er zijn voor deze campagne echter geen sediment analyses uitgevoerd.

3. Resultaten

3.1 Bemonstering

De bemonstering is volgens verwachting verlopen. De weersomstandigheden zijn in het voorjaar en de zomer niet extreem geweest. Er worden daardoor geen afwijkingen verwacht door bijvoorbeeld extreme (water) temperaturen of langdurige droogstand.

Bij de bemonstering en de verwerking veroorzaken de grote oesters soms problemen. Deze passen niet altijd in de steekbuis waarmee de bemonstering wordt uitgevoerd. Omdat sommige schelpen niet gemakkelijk breken (zoals de strandgapers – *Mya arenaria* en Japanse oesters – *Crassostrea*) verstoort dit de bodem bij indrukken van de buis.

3.1.1 Grevelingenmeer

Er zijn geen bijzonderheden omtrent de uitvoering van de bemonstering te melden.

3.1.2 Veerse Meer

In het westen ligt één punt aan de rand van een ondiepte. De overgang naar dieper water is nogal stijl, waardoor het moeilijk is om het monster op de voorgeschreven diepte te nemen. De voorgeschreven diepte was hier tussen 2 en 6 meter terwijl de werkelijke monsterdiepte op 7.6 meter beneden NAP uitkwam.

In het Oostelijk plot zijn drie punten bemonsterd op dieptes die niet binnen het voorgeschreven stratum liggen. Uit gegevens uit voorgaande campagnes is te zien dat dit bij deze monsters in het verleden wel vaker is gebeurd. De diepte neemt echter wel langzaam toe.

Daar de soortensamenstelling van de monsters niet afwijkt van de voorgaande campagnes, zijn de monsterpunten verder verwerkt alsof ze wel op de juiste dieptes werden bemonsterd.

3.1.3 Oosterschelde

Twee van de 40 punten in de Noordelijke tak (plot 2) leverden wat problemen op. Het eerste punt ligt op de slikken van Viane. Dit wordt normaal te voet vanaf de dijk bemonsterd. Het bewuste punt kan alleen goed worden bereikt als het water verder afgaat dan normaal. Tijdens de bemonstering ging het water juist minder af dan normaal, waardoor er te veel water bleef staan om het eigenlijke monsterpunt te bereiken. Omdat het punt op een vlakte ligt waar de verschillen in bodem- en benthos-samenstelling op het oog erg klein zijn is besloten om het punt circa 200 m naar het Noorden (richting dijk) te verleggen (In Amersfoort coördinaten van x 59043 – y 403601 naar x 59043 – y 403801).

Bij een ander punt is de handhaving van de juiste diepte altijd al een probleem omdat deze aan een steile oever ligt. De diepte is dit keer op 10.3 m uitgekomen, terwijl deze eigenlijk in het stratum tussen 2 en 5 m beneden NAP zou moeten liggen. Daar de soortensamenstelling van het monster niet afwijkt van de voorgaande campagnes, is het monsterpunt verder verwerkt alsof het op de juiste diepte was bemonsterd.

3.1.4 Westerschelde

De bodem van de Westerschelde is dynamisch. Dit is één van de redenen om hier geen vaste punten te definiëren, maar elk half jaar random punten te kiezen. De schipper krijgt tijdens de bemonstering de opdracht om zoveel mogelijk de opgegeven monsterlocaties aan te houden, maar dat het belangrijker is om binnen het juiste diepte stratum te blijven. Wanneer de diepte op de beoogde locatie niet binnen de voorgeschreven dieptes valt moet in de buurt een locatie worden gezocht die wel aan de voorgeschreven dieptes voldoet. Tijdens deze campagne is een aantal dagen met een andere kapitein gewerkt die niet bekend was met deze procedure. De communicatie omtrent deze procedure is niet voldoende geweest, waardoor de kapitein meer belang heeft gehecht aan het bereiken van de opgegeven locatie als de diepte. Hierdoor zijn een aantal punten op dieptes genomen die (sterk) afwijken van de gedefinieerde strata. Daar het hier om random punten gaat hebben, zijn er geen historische gegevens van de monsterlocaties bekend. Het is daardoor niet mogelijk om te beoordelen of de bodemdier samenstelling afwijkt van eerdere bemonsteringen op die locaties. Gezien de soms sterke afwijking van de diepte moet er rekening mee worden gehouden dat de samenstelling van de bodemdieren op de bemonsterde dieptes afwijkt van het resultaat wanneer de monsters wel op de juiste dieptes waren genomen. Hierom is besloten om de definitie van het dieptestratum van de afwijkende monsters aan te passen aan de werkelijkheid. Hierdoor vallen er per plot niet telkens 10 monsterpunten in elk stratum. Tijdens de verwerking is hiermee rekening gehouden.

3.2. Bodemdieren

De resultaten van de campagne van het najaar 2005 zijn weergegeven in tabellen 5 tot en met 24.

De ruwe oester (*Crassostrea spec*) werd ook dit keer in alle gebieden aangetroffen. Het meest in de Oosterschelde, iets minder in de Grevelingen en incidenteel in het Veerse Meer en de Westerschelde. Opvallend is dat er geen broed werd aangetroffen. Alle aangetroffen exemplaren waren groter dan circa 3 cm. Normaal is in het najaar een groot deel van de aangeroffen exemplaren kleiner dan 3 cm.

In de figuren 5 t/m 12 worden de lengteklassen van de belangrijkste schelpdieren weergegeven. Het valt op dat de meeste zelfs de algemene schelpdiersoorten maar in één of twee van de bekkens voorkomen. Meestal komt een soort slechts in één bekken veelvuldig voor en in het tweede bekken sporadisch. De combinatie van de bekkens is echter wisselend. Alleen *Mytilus edulis* komt in twee verschillende bekkens (Oosterschelde en Veerse Meer) veelvuldig voor. In het Veerse Meer worden daarbij meer kleine exemplaren aangetroffen, terwijl de grote exemplaren voornamelijk in de Oosterschelde worden aangetroffen. *Ensis* (zonder onderscheid van de soorten) komt zowel in de Oosterschelde als in de Westerschelde voor. In de Westerschelde worden grote aantallen kleine exemplaren (1 tot 3 cm) gevonden, in de Oosterschelde worden voornamelijk grotere exemplaren gevonden. De grotere exemplaren zijn allemaal gedetermineerd als *Ensis arcuatus* var. *directus*.

De ontwikkelingen binnen de taxonomie worden continu gevolgd.. Zo nu en dan veranderen een aantal soorten van naam. De database wordt continu bijgehouden zodat ook eerder ingevoerde soorten automatisch van de meest recente naam kunnen worden voorzien. Van alle soorten die binnen dit onderzoek zijn gevonden is een synoniemenlijst samengesteld (zie tabel 4).

3.2.1. Grevelingenmeer

Dit najaar zijn in het Grevelingenmeer slechts 1483 dieren gevonden. Dit aantal is extreem laag. In het voorjaar werden nog bijna 7000 dieren gevonden. Het gemiddelde aantal dieren dat van 1990 t/m 2004 in een najaarscampagne in het Grevelingenmeer wordt gevangen bedroeg zo'n 4700 dieren. Het lage aantal dieren is niet uitzonderlijk. En het najaar van 2002 werden slechts 1705 dieren gevonden. Het volgende voorjaar was de vangst weer gemiddeld. Het lage aantal dieren wordt vooral veroorzaakt door de extreem lage aantallen van *Pygospio elegans* en *Oligochaeta*. Daarnaast zijn er van nog een hele reeks soorten (*Aphelochaeta marioni*, *Corbula gibba*, *Exogene nadine*, *Microdeutopus spec*, *Spio martinensis* en *Streblospio benedicti*) lagere aantallen gevonden dan normaal. De totale biomassa is juist wat hoger dan in het voorjaar en ook iets hoger als in het najaar van 2004. Dit lijkt tegenstrijdig in combinatie met het lage aantal dieren, maar de dieren die (sterk) in aantal achteruit gegaan zijn, zijn zonder uitzondering (zeer) klein. Er zijn juist wat meer en vooral grotere exemplaren van *Crepidula fornicata* gevonden. Dit heeft een sterker positief effect op de biomassa dan het negatieve effect van de lagere aantallen kleine dieren.

Het aantal soorten dat tijdens deze monstercampagne in het Grevelingenmeer is aangetroffen is lager dan normaal, zelfs lager dan tijdens enige voorgaande campagne. Vooral het aantal soorten polychaeten is lager dan anders.

De resultaten van de tellingen en biomassa-bepaling zijn per plot en opgesplitst per stratum opgenomen in tabel 5 t/m 8.

Over de 16 jaren monitoring werd in het najaar van 2002 een diepte punt bereikt met betrekking tot de bodemdieren-dichtheden (fig. 13). Na 2002 herstelden de dichtheden zich tot waarden binnen het bereik van de waarden waargenomen in de jaren tevoren. Het najaar van 2004 kondigde echter een nieuwe fase van afname van de dichtheden aan, die voortgezet werd tot aan het najaar van 2005.

De afname die is waargenomen voor de totale dichtheid van de bodemdieren tussen de najaars van 2004 en 2005 was vooral toe te schrijven aan de wormen (voornamelijk polychaeten- zie fig. 14). Een afname in dichtheid is ook waargenomen bij de schelpdieren, kreeftachtigen en de overige dier groepen, maar die was minder prominent dan voor de wormen.

De biomassa's (fig. 15) laten in het algemeen minder variaties zien dan de dichtheden. Opvallend is het verschil in biomassa's van de schelpdieren tussen het voorjaar en het najaar van 2005. De variatie is hier wel groot. De mediaan van het voorjaar is lager dan voorgaande jaren en lijkt een dalende trend te vertonen. Deze is echter niet significant. De mediaan van het najaar is echter hoger dan in voorgaande jaren. De wormen laten evenals bij de dichtheid een afname van hun biomassa zien tussen de twee campagnes van 2005, maar deze is minder sterk.

3.2.2. Veerse Meer

Over de laatste 16 jaren laat de totale macrofauna biomassa in het Veerse Meer een afnemende trend zien (fig. 16). Daarbovenop komt een oscillatie met een periode van ongeveer vijf à zes jaren (zie de golfachtige contouren bij de hoge waarden van de biomassa evolutie). Deze systematische oscillatie is goed zichtbaar in de residuele variatie die overblijft na aftrek van de lineaire regressie. Dit patroon leidt tot toenemende biomassa's ten opzichte van de trend in 2004 en 2005.

Ten opzichte van 2004 is de totale biomassa in het najaar van 2005 (meer dan 90 gram asvrij drooggewicht) opvallend hoog. Ten opzichte van het voorjaar betekent dit een verdubbeling, ten opzichte van het najaar van 2004 bijna een verdrievoudiging. De toename van de biomassa wordt vooral veroorzaakt door de toename van de biomassa van de schelpdieren (fig. 17). Van de soorten *Cerastoderma glaucum* en vooral *Mya arenaria* zijn duidelijk zwaardere exemplaren gevonden dan bij voorgaande campagnes. De gevonden aantallen van deze soorten blijven ongeveer gelijk. De biomassa van de wormen bleef bijna onveranderd.

Het totaal aantal gevangen dieren is vergelijkbaar met de resultaten van najaar 2004, maar slechts de helft van het voorjaar van 2005. De afname van het aantal kan voor een groot deel worden verklaard door de afname van het aantal aangetroffen exemplaren van *Pygospio elegans*, *Hydrobia ulvae* en *Aphelocheata marioni*. Van deze soorten werden er in het voorjaar van 2005 juist opvallend veel aangetroffen.

Het aantal verschillende soorten dat tijdens deze campagne in het Veerse Meer is aangetroffen is opvallend groot, groter dan in enige voorgaande campagne.

Tijdens deze najaarscampagne is het penseelkrabbetje (*Hemigrapsis penicillatus*) in één van de monsters in het Oostelijke plot aangetroffen. Deze soort is in het kader van dit project nog niet eerder in het Veerse Meer gevonden. De soort is langs de dijken van de Oosterschelde echter al zeer algemeen. Ook van het Veerse meer zijn er al een aantal meldingen geweest dat *Hemigrapsis penicillatus* was aangetroffen.

De resultaten van de tellingen en biomassa-bepaling zijn per plot en opgesplitst per stratum opgenomen in tabel 9 t/m 12.

3.2.3. Verworming Grevelingenmeer en Veerse Meer

In het verleden is een zogenoemde “verworming” aangetoond in de Grevelingen (Schaub et al., 2002) en in het Veerse Meer (Escaravage et al., 2003) tot aan het begin van de jaren 2000. De toenemende trend in de dominantie door wormen ging onverminderd door in het Veerse Meer tot het voorjaar van 2004 (fig. 18). De jaren van 2004 en 2005 weken duidelijk af van die relatie met beduidend lagere waarden aan wormen dominantie dan voorspeld door de lineaire trend.

In de Grevelingen ging de trend door zonder merkbare afwijking tot en met het najaar van 2005.

3.2.4. Oosterschelde

Over de Oosterschelde zijn geen bijzonderheden te vermelden. Het aantal soorten is onverminderd hoog, en de totale aantallen en de totale biomassa liggen op een vergelijkbaar niveau als bij de voorgaande campagnes.

De resultaten van de tellingen en biomassa-bepaling zijn per plot en opgesplitst per stratum opgenomen in tabel 13 t/m 18.

3.2.5. Westerschelde

In de Westerschelde wordt sinds enige tijd naast *Arenicola marina* ook *A. defodiens* aangetroffen. In het kader van dit project is *A. defodiens* nog niet aangetroffen. De twee soorten zijn goed van elkaar te onderscheiden, maar daarvoor is het wel noodzakelijk om

over de eerste 12 segmenten te kunnen beschikken. Fragmenten waarvan (een deel van) de eerste 12 fragmenten ontbreken zijn als *Arenicola spec.* gedetermineerd.

Opvallend is de toename van *Ensis*. Het gaat over het algemeen over kleine exemplaren (tot circa 3 cm) die niet met voldoende zekerheid op naam kunnen worden gedetermineerd. In de laatste jaren is wel vaker een *Ensis* aangetroffen, maar nu gaat het om grotere aantallen. De waargenomen aantallen (180 stuks in het Westelijke, 33 in het centrale en 3 in het Oostelijke plot) behoren tot de hoogste van de laatste 16 jaren. Voor de biomassa moet men terug gaan naar het jaar 1998 om hogere waarden waar te nemen dan die van 2005 (fig. 19). Die biomassa is echter ongeveer een orde van grootte kleiner dan de historische maximale biomassa waargenomen in de jaren 1991 tot 1993.

Het totale aantal gevonden dieren is ongeveer gelijk aan voorgaande campagnes. Omdat er naar verhouding wat meer zwaardere dieren zoals *Cerastoderma edule*, *Ensis spec* en *Macoma balthica* zijn gevonden, is de totale biomassa hoger dan in het voorjaar, maar wel lager in vergelijking tot het najaar van 2004.

In het westelijke plot vallen de monsters 902 en 907 op. Het monster 902 ligt tegen het slik van "De Kalloot" vlak naast de ingang van de Sloehaven. In dit monster is *Notomastus latericeus* aangetroffen. Deze borstelworm wordt veel in de Voordelta en in sommige seizoenen ook in de monding en de Noordelijke tak van de Oosterschelde aangetroffen. In de Westerschelde is de soort in het kader van dit project nog niet eerder aangetroffen. Het monster 907 ligt eveneens tegen de noordelijke oever van de Westerschelde, net ten Oosten van de veerhaven (Vlissingen). In dit monster werden zelfs twee soorten gevonden die nog niet eerder in de Westerschelde zijn aangetroffen. Het gaat om de gammaride *Perioculodes longimanus* en de zeeëgel *Echnocardium cordatum*. Beide soorten zijn buiten de Westerschelde vrij algemeen. *Perioculodes longimanus* wordt in een groot deel van de monsters van de Oosterschelde aangetroffen, terwijl *Echnocardium cordatum* in veel monsters in de Voordelta en monding van de Oosterschelde kan worden aangetroffen.

De resultaten van de tellingen en biomassa-bepaling zijn per plot en opgesplitst per stratum opgenomen in tabel 19 t/m 24.

3.3. Sedimentkarakteristieken

Er zijn wel sedimentmonsters genomen. Het contract voorziet echter niet in de analyse van deze monsters. Hierdoor kan alleen een op basis van de veldomschrijving een overzicht worden gegeven (fig. 20 t/m 23). De resultaten komen overeen met die van de voorgaande campagnes.

4. Referenties

- Brummelhuis, E.B.M., J.A. Craeymeersch, R. Markusse & W. Sijstermans 1997. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Voorjaar 1996. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis, E.B.M., J.A. Craeymeersch, R. Markusse & W. Sijstermans 1997. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1996. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis, E.B.M., J. Craeymeersch, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1998. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1997. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., J. Craeymeersch, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1998. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1997. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., H. Hummel, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1998. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., H. Hummel, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1998. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., W.C.H. Sijstermans, H. Hummel, W.J. Dimmers & M.M. Markusse 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1999. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Colijn, F. & I. Akkerman, 1990. Biologische monitoringprogramma zoute wateren, stand van zaken 1990. Rijkswaterstaat, Dienst Getijdewateren, nota GWA0-90.018.
- Craeymeersch, J.A., 1997. Effecten van de schelpdiervisserij op het bodemleven in de Voordelta. NIOO-CEMO Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Sijstermans & E.C. Stikvoort 1992a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1990. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Sijstermans & E.C. Stikvoort 1992b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Voorjaar 1991. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1993a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1991. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1993b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in 1992. I. Dichtheden. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in 1992. II. Biomassa's. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Schreurs & E.G.J. Wessel 1995a. De bodemsamenstelling van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. 1990-1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke. NIOO-CEMO Rapporten en Verslagen 1995-1.

- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sistermans & E.G.J. Wessel 1995b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sistermans 1995c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sistermans 1995c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, R. Markusse & W. Sistermans 1996. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1995. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, R. Markusse & W. Sistermans 1996. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1995. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Escaravage, V. and H. Hummel. 2003. Macrobenthos dynamiek Veerse Meer (Periode 1990-2003). NIOO-CEMO rapport 2003-03. Yerseke, KNAW-NIOO Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie.
- Schaub et al. 2002; Veranderingen in de samenstelling van het macrobenthos van het Grevelingenmeer (periode 1990-2000) en mogelijke oorzaken. Yerseke, NIOO, Centrum voor Estuariene en Mariene Oecologie.
- Scholten, H., O. Klepper, P.H. Nienhuis & M. Knoester 1990. Oosterschelde estuary (S.W. Netherlands): a self-sustaining ecosystem? *Hydrobiologica* 195: 201-215.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, W.J. Dimmers, M.M. Markusse & J.M. Verschuure 2000. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1999. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, W.J. Dimmers & J.M. Verschuure 2000a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2000. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2001a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2001b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2002a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2002b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2002. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse & J.M. Verschuure 2003a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 2002. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, & M. Rietveld 2003b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2003. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M. M. Markusse, A. Pronker & J.M. Verschuure 2004a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 2003. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M. M. Markusse, M. Rietveld & E. van Soelen 2004b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2004. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEME, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel O.J.A. van Hoesel, M. M. Markusse, M. Rietveld & E. van Soelen 2005a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelin-

- genmeer in het najaar 2004. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEME, Yerseke.
- Sisttermans, W.C.H., H. Hummel, A. Dekker, A.G.M. Engelberts, O.J.A. van Hoesel & M. Rietveld 2005b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2005. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEME, Yerseke.
- Sokal, R.R. & F.J. Rohlf 1981. Biometry. The principles and practice of statistics in biological research. 2nd Edition. Freeman and Co, San Francisco. 776 pp.
- Stikvoort, E.C. & R. Brand 1991. Biomonitoring macrozoöbenthos Deltagebied 1990. Intern Rapport Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Yerseke.

5. Lijst van tabellen

Tabel 1	Oppervlakte (km ²) van ieder dieptestratum binnen ieder deelgebied (plot) van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer.
Tabel 2	Gebruikte Lengte-gewichtregressies
Tabel 3	Gebruikte conversiefactoren natgewicht → asvrijdrooggewicht
Tabel 4	Overzicht veranderde soortnamen
Tabel 5	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van het Grevelingenmeer in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 6	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van het Grevelingenmeer in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 7	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van het Grevelingenmeer in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 8	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van het Grevelingenmeer in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 9	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 12 van het Veerse Meer in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 10	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 12 van het Veerse Meer in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 11	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van het Veerse Meer in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 12	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van het Veerse Meer in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 13	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Oosterschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 14	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Oosterschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 15	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Oosterschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 16	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Oosterschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 17	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Oosterschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 18	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Oosterschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 19	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Westerschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 20	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Westerschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 21	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Westerschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 22	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Westerschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 23	Gemiddelde dichtheid ± standaardfout (ind./m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Westerschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 24	Gemiddelde biomassa ± standaardfout (g adw/m ²) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Westerschelde in het najaar 2005, per dieptestratum en over gehele plot.

Tabel 1

Oppervlakte (km²) van ieder dieptestratum binnen ieder deelgebied (plot) van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer.

Oosterschelde	Plot	eulitoraal	2 tot 5m	5 tot 8m	> 8m	Totaal
	1	6.43	5.56	4.73	31.80	48.52
	2	4.47	2.45	1.35	11.28	19.55
	3	8.19	11.03	3.65	10.28	33.15
Westerschelde	Plot	Eulitoraal	2 tot 5m	5 tot 8m	> 8m	Totaal
	1	21.58	8.89	9.9	56.80	97.16
	2	19.48	7.30	7.53	33.30	67.47
	3	19.76	6.08	7.53	17.39	40.77
Veerse Meer	Plot		< 2m	2 tot 8m	> 8m	Totaal
	12		2.93	6.07	3.53	12.53
	3		1.37	0.66	0.29	2.32
Grevelingenmeer	Plot		< 2m	2 tot 6m	> 6m	Totaal
	1		5.85	7.62	10.73	24.20
	2		11.45	6.53	5.81	23.79

De oppervlaktes van Grevelingen, Oosterschelde en Veerse Meer zijn gebaseerd op de lodingen uitgevoerd in 1988 en 1989. Deze werden in alle voorgaande rapportages in het kader van het Biologisch Monitoring Programma gebruikt. De oppervlaktes van de Westerschelde zijn gebaseerd op lodingen uitgevoerd in 2001, welke vanaf voorjaar 2003 in het kader van dit project zijn gebruikt.

Tabel 2
Gebruikte Lengte-gewichtregressies

Soort	Constante	Coefficient	Aantal	Project	Campagne
<i>Abra alba</i>	0.0117	2.5441	18	BIOMON	Najaar 2005
<i>Abra nitida</i>	0.0076	2.7913	10	BIOMON	Najaar 2005
<i>Angulus tenuis</i>	0.0199	2.4428	11	BIOMON	Najaar 1993
<i>Carcinus maenas</i>	0.0232	3.0848	20	BIOMON	Najaar 1997
<i>Cerastoderma edule</i>	0.0041	3.4169	44	BIOMON	Najaar 2005
<i>Cerastoderma glaucum</i>	0.0255	2.7642	34	BIOMON	Najaar 2005
<i>Corbula gibba</i>	0.0223	2.6781	43	BIOMON	Najaar 2005
<i>Crassostrea</i>	0.0115	2.6478	16	BIOMON	Najaar 2005
<i>Crepidula fornicata</i>	0.0048	3.0692	69	BIOMON	Najaar 2005
<i>Echinocardium cordatum</i>	0.003	3.2785	86	Maasvlakte 2	Najaar 2004
<i>Ensis</i>	0.0013	2.825	40	BIOMON	Najaar 2005
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>directus</i>	0.0005	3.1951	9	BIOMON	Najaar 2001
<i>Fabulina fabula</i>	0.0066	2.7278	7	BIOMON	Najaar 2000
<i>Hemigrapsus penicillatus</i>	0.1073	2.5464	12	Mabene	Oosterschelde 2004 trans
<i>Hinia</i>	0.0002	0.9789	7	Maasvlakte 2	Najaar 2004
<i>Hinia nitidus</i>	0.0002	4.234	7	Maasvlakte 2	Najaar 2004
<i>Hinia reticulata</i>	0	4.8179	11	BIOMON	Najaar 1999
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0.0033	3.3519	11	Grevelingen	Voorjaar 1991
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0.0408	2.8942	17	BIOMON	Najaar 1994
<i>Lunatia poliana</i>	0.0907	2.6231	5	Maasvlakte 2	Najaar 2002
<i>Macoma balthica</i>	0.0407	2.3878	24	BIOMON	Najaar 2004
<i>Mya arenaria</i>	0.0024	3.2514	65	BIOMON	Najaar 2005
<i>Mytilus edulis</i>	0.007	2.8388	36	BIOMON	Najaar 2005
<i>Ophiothrix fragilis</i>	2.3888	1.5386	8	BIOMON	Najaar 2003
<i>Ophiura albida</i>	0.0515	2.6496	10	BIOMON	Voorjaar 2000
<i>Ophiura texturata</i>	0.119	2.4774	5	Maasvlakte 2	Najaar 2004
<i>Ostrea edulis</i>	0.002	3.1221	22	BIOMON	Najaar 1997
<i>Petricola pholadiformis</i>	0.0123	2.5737	5	BIOMON	Najaar 1997
<i>Scrobicularia plana</i>	0.0002	3.8332	7	BIOMON	Najaar 2004
<i>Tellimya ferruginosa</i>	0.0263	2.2216	23	Maasvlakte 2	Najaar 2002
<i>Venerupis senegalensis</i>	0.0004	3.8794	7	BIOMON	Najaar 2003

Formule : $W = aL^b$ (waarbij: a = constante, b = coefficient, W = Asvrijdrooggewicht in mg, L = Lengte in mm)
Aantal = aantal waarnemingen.

Tabel 3

Gebruikte conversiefactoren natgewicht → asvrijdrooggewicht

Soort	Groepsnaam	Conversie	Soort	Groepsnaam	Conversie
Abludomelita obtusata	Amphipoda	0.1199	Gammaridae	Amphipoda	0.1199
Abra	Scrobicularia	0.0434	Gammarus	Amphipoda	0.1199
Abra alba	Scrobicularia	0.0434	Gammarus locusta	Amphipoda	0.1199
Abra nitida	Scrobicularia	0.0434	Gastrosaccus spinifer	Mysidacea	0.1559
Achelia echinata	Pycnogonida	0.1942	Gattyana cirrosa	Polynoidae	0.1539
ACTINIARIA	Actiniaria	0.1377	Glycera	Glyceridae	0.1296
Ampelisca brevicornis	Amphipoda	0.1199	Glycera tridactyla	Glyceridae	0.1296
Ampharete	Ampharetidae	0.1137	Harmothoe	Polynoidae	0.1539
Amphilochus neapolitanus	Amphipoda	0.1199	Harmothoe imbricata	Polynoidae	0.1539
Amphitrite	Terebellidae	0.0971	Harmothoe impar	Polynoidae	0.1539
Anaitides	Phyllodocidae	0.1345	Hemigrapsus	Brachuyra	0.1199
Anaitides mucosa	Phyllodocidae	0.1345	Hemigrapsus penicillatus	Brachuyra	0.1199
Angulus tenuis	Tellina	0.0555	Hesionidae	Hesionidae	0.1594
Aora typica	Amphipoda	0.1199	Heteromastus filiformis	Capitellidae	0.1106
Aphelochaeta marioni	Cirratulidae	0.0662	Hinia	Nassariidae	0.079
Arenicola	Arenicolidae	0.0944	Hinia nitidus	Nassariidae	0.079
Arenicola marina	Arenicolidae	0.0944	Hinia reticulata	Nassariidae	0.079
Aricidea (Aricidea) minuta	Paraonidae	0.1441	Hippolyte varians	Natantia	0.1306
ASCIDIACEA	Chordata	0.0403	Hydrobia ulvae	Hydrobiidae	0.0843
Ascidella aspersa	Chordata	0.0403	Hydrobia ventrosa	Hydrobiidae	0.0843
Asterias rubens	Asteriidae	0.1102	Lanice conchilega	Terebellidae	0.0971
Athanas nitescens	Natantia	0.1306	Lepidochitona cinereus	Lepidopleuridae	0.1159
Atylus	Amphipoda	0.1199	Lepidonotus squamatus	Polynoidae	0.1539
Atylus swammerdami	Amphipoda	0.1199	Liocarcinus arcuatus	Brachuyra	0.1199
Autolytus langerhansi	Syllidae	0.1309	Lunatia poliana	Naticidae	0.0509
Autolytus prolifer	Syllidae	0.1309	Macoma balthica	Macoma	0.0555
Bathyporeia	Amphipoda	0.1199	Macropodia parva	Brachuyra	0.1199
Bathyporeia elegans	Amphipoda	0.1199	Magelona mirabilis	Magelonidae	0.1437
Bathyporeia pilosa	Amphipoda	0.1199	Malacoceros	Spionidae	0.1097
Bathyporeia pilosa var Ws	Amphipoda	0.1199	Malacoceros fuliginosus	Spionidae	0.1097
Bathyporeia sarsi	Amphipoda	0.1199	Malmgreniella lunulata	Polynoidae	0.1539
Boccardiella ligerica	Spionidae	0.1097	Marenzelleria	Spionidae	0.1097
Capitella capitata	Capitellidae	0.1106	Melita palmata	Amphipoda	0.1199
Caprellidae	Caprellidae	0.1199	Mesopodopsis slabberi	Mysidacea	0.1559
Carcinus maenas	Brachuyra	0.1199	Microdeutopus	Amphipoda	0.1199
Cerastoderma edule	Cardiidae	0.0491	Microdeutopus anomalus	Amphipoda	0.1199
Cerastoderma glaucum	Cardiidae	0.0491	Microdeutopus damnoniensis	Amphipoda	0.1199
Cheirocratus sundeavallii	Amphipoda	0.1199	Microdeutopus gryllotalpa	Amphipoda	0.1199
Corbula gibba	Corbulidae	0.0461	Microphthalmus szelkowi	Hesionidae	0.1594
Corophium	Amphipoda	0.1199	Microtopotus maculatus	Amphipoda	0.1199
Corophium arenarium	Amphipoda	0.1199	Mya arenaria	Myacidae	0.0542
Corophium bonnellii	Amphipoda	0.1199	Mysella bidentata	Montacutidae	0.0737
Corophium insidiosum	Amphipoda	0.1199	MYSIDACEA	Mysidacea	0.1559
Corophium sextonae	Amphipoda	0.1199	Mytilus edulis	Mytilidae	0.0542
Corophium volutator	Amphipoda	0.1199	NEMERTEA	Nemertea	0.1535
Crangon crangon	Natantia	0.1306	Neoamphitrite figulus	Terebellidae	0.0971
Crassostrea	Ostreidae	0.0351	Neomysis integer	Mysidacea	0.1559
Crepidula fornicata	Calyptraeidae	0.0467	Nephtys	Nephtyidae	0.1296
Cumopsis goodsiri	Cumacea	0.1199	Nephtys caeca	Nephtyidae	0.1296
Cyathura carinata	Isopoda	0.1185	Nephtys cirrosa	Nephtyidae	0.1296
DECAPODA	Brachuyra	0.1199	Nephtys hombergii	Nephtyidae	0.1296
Echinocardium cordatum	Spatangidae	0.0182	Nereis	Nereis	0.0917
Ensis	Solenidae	0.0894	Nereis diversicolor	Nereis	0.0917
Ensis arcuatus var. directus	Solenidae	0.0894	Nereis longissima	Nereis	0.0917
Eteone	Phyllodocidae	0.1345	Nereis succinea	Nereis	0.0917
Eumida	Phyllodocidae	0.1345	Nereis virens	Nereis virens	0.115
Eurydice pulchra	Isopoda	0.1185	Notomastus (Not.) latericeus	Capitellidae	0.1106
Exogone naidina	Syllidae	0.1309	NUDIBRANCHIA	Nudibranchia	0.0689
Fabulina fabula	Tellina	0.0555	OLIGOCHAETA	Oligochaeta	0.1333
Ficopomatus enigmaticus	Serpulidae	0.114	Ophiothrix	Asteriidae	0.1102
Flabelligera affinis	Flabelligeridae	0.1137	Ophiothrix fragilis	Asteriidae	0.1102

Tabel 3 (vervolg)

Soort	Groepsnaam	Conversie
Ophiura	Asteriidae	0.1102
Ophiura albida	Asteriidae	0.1102
Ophiura texturata	Asteriidae	0.1102
Orchomene nana	Amphipoda	0.1199
Ostrea edulis	Ostreidae	0.0351
Owenia fusiformis	Oweniidae	0.1211
Paraonis fulgens	Paraonidae	0.1441
Pectinaria (Lagis) koreni	Pectinariidae	0.1137
PELECYPODA	Bivalvia	0.0555
Petricola pholadiformis	Petricolidae	0.064
Pholoe minuta	Sigalionidae	0.1307
Phoronidae	Phoronidae	0.1097
Phyllodocinae	Phyllodocidae	0.1345
Pinnotheres pisum	Brachyura	0.1199
PLATYHELMINTHES	Nemertea	0.1535
Platynereis dumerilii	Platynereis	0.1497
Poecilochaetus serpens	Poecilochaetidae	0.1307
POLYCHAETA	Polychetae	0.1345
Polycirrus	Terebellidae	0.0971
Polydora	Spionidae	0.1097
Polydora ciliata	Spionidae	0.1097
Polydora cornuta	Spionidae	0.1097
Polynoidae	Polynoidae	0.1539
Pontocrates altamarinus	Amphipoda	0.1199
Pontocrates longimanus	Amphipoda	0.1199
Pseudopolydora pulchra	Spionidae	0.1097
Pseudopotamilla reniformis	Sabellidae	0.0971
Pygospio elegans	Spionidae	0.1097
Scolecopsis	Spionidae	0.1097
Scolecopsis (Sc.) foliosa	Spionidae	0.1097
Scoloplos armiger	Orbiniidae	0.1211
Scrobicularia plana	Scrobicularia	0.0434
Spio martinensis	Spionidae	0.1097
Spionidae	Spionidae	0.1097
Spiophanes bombyx	Spionidae	0.1097
Stenothoe marina	Amphipoda	0.1199
Sthenelais boa	Sigalionidae	0.1307
Streblospio benedicti	Spionidae	0.1097
Syllidae	Syllidae	0.1309
Syllidia armata	Hesionidae	0.1594
Syllis gracilis	Syllidae	0.1309
Tellinella ferruginosa	Montacutidae	0.0737
Terebellidae	Terebellidae	0.0971
Thorulus cranchii	Natantia	0.1306
Urothoe poseidonis	Amphipoda	0.1199
Venerupis senegalensis	Veneridae	0.1675

Tabel 4

Overzicht veranderde soortnamen

Huidige soortnaam	synoniem
Abludomelita obtusata (?)	Melita obtusata (Montagu,1813)
Angulus tenuis (Da Costa)	Tellina tenuis (Da Costa)
Aphelochaeta marioni (Saint-Joseph,1894)	Tharyx marioni (Saint-Joseph,1894)
Aricidea (Aricidea) minuta (Southward,1956)	Aricidea minuta (Southward,1956)
Autolytus prolifer (O.F. Müller,1776)	Autolytus prolifera (Flauvel, 1923)
Cerastoderma glaucum (Bruguière,1789)	Cerastoderma lamarcki (Poiret)
Ensis arcuatus var. directus (?)	Ensis directus (Conrad, 1843)
Fabulina fabula (Gmelin, 1791)	Tellina fabula (Gmelin)
Ficopomatus enigmaticus (Fauvel,1923)	Mercierella enigmatica (Fauvel,1923)
Hinia (J.E. Gray, 1847 ex Leach MS)	Nassarius (Dumöril, 1806)
Hinia nitidus (?)	Nassarius nitidus (Jeffreys, 1867)
Hinia reticulata (Linnaeus,1758)	Nassarius reticulatus (Linnaeus,1758)
Lepidochitona cinereus (Linnaeus,1767)	Lepidochitona cinerea (Linnaeus,1767)
Lunatia poliana (Della Chiaje)	Natica alderi (Forbes, 1838)
Magelona mirabilis (Johnston, 1865)	Magelona papillicornis (F.Möller,1858)
Malmgreniella lunulata (Delle Chiaje, 1841)	Harmothoe lunulata (Delle Chiaje,1841)
Notomastus (Notomastus) latericeus (Sars,1851)	Notomastus latericeus (Sars,1851)
Pectinaria (Lagis) koreni (Malmgren,1865)	Pectinaria koreni (Malmgren,1865)
PELECYPODA (Goldfuss,1920)	BIVALVIA (?)
PLATYHELMINTHES (?)	PLATHYHELMINTHES (?)
Polydora cornuta (Bosc, 1802)	Polydora ligni (Webster,1879)
Pontocrates longimanus (?)	Periculodes longimanus (Bate & Westwood,1868)
Scolecopsis (Scolelepis) foliosa (Audouin & Milne-Edwards,1834)	Scolecopsis foliosa (Audouin & Milne-Edwards,1834)
Streblospio benedicti (Webster,1879)	Streblospio shrubsolei (Buchanan,1890)
Tellimya ferruginosa (Montagu)	Montacuta ferruginosa (Montagu)
Venerupis senegalensis (Gmelin)	Venerupis pullastra (Montagu)

(?), auteur onbekend of niet in BIS opgenomen

Tabel 5

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind/m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van de Grevelingen in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		0 t/m 45 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	5.852 [10]		7.616 [10]		10.732 [10]		24.201 [30]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	7	6.7	13	13.3	8	6.3
<i>Abra nitida</i>	0	0	0	0	20	20.0	9	8.9
<i>Actiniaria</i>	10	10.0	0	0	7	6.7	5	3.8
<i>Aphelochaeta marioni</i>	0	0	13	8.9	60	40	31	18.1
<i>Arenicola marina</i>	10	6.7	0	0	7	6.7	5	3.4
<i>Ascidella aspersa</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Boccardiella ligierica</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Capitella capitata</i>	160	59	1200	410	13	8.9	420	129
<i>Carcinus maenas</i>	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
<i>Corbula gibba</i>	0	0	7	6.7	110	92	50	41
<i>Corophium</i>	5	5.0	170	83	33	26.8	71	28.6
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
<i>Corophium insidiosum</i>	25	25.0	7	6.7	0	0	8	6.4
<i>Crassostrea</i>	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
<i>Crepidula fornicata</i>	50	25.8	700	400	260	197	360	154
<i>Eteone</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Gammaridae</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Gammarus locusta</i>	15	15.0	0	0	0	0	4	3.6
<i>Harmothoe imbricata</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Heteromastus filiformis</i>	15	7.6	20	10.2	20	20.0	19	9.6
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	7	6.7	13	13.3	8	6.3
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Malacoceros fuliginosus</i>	10	10.0	20	14.2	0	0	9	5.1
<i>Microdeutopus</i>	0	0	50	47	0	0	15	14.7
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	240	192	47	28.2	50	53	100	53
<i>Mysella bidentata</i>	0	0	20	10.2	50	41	30	18.3
<i>Nephtys hombergii</i>	0	0	13	8.9	27	14.7	16	7.1
<i>Nereis</i>	35	25.9	170	139	20	14.2	70	45
<i>Nereis diversicolor</i>	25	17.1	0	0	0	0	6	4.1
<i>Nereis longissima</i>	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
<i>Nereis succinea</i>	0	0	40	17.8	70	49	42	22.3
<i>Nereis virens</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Notomastus (notomastus) lateri</i>	0	0	0	0	7	6.7	3.0	2.96
<i>Oligochaeta</i>	320	225	410	155	27	20.4	220	74
<i>Pholoe minuta</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Platynereis dumerilii</i>	140	74	90	72	0	0	62	28.9
<i>Polydora</i>	0	0	13	8.9	7	6.7	7	4.1
<i>Polydora ciliata</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Polydora cornuta</i>	10	6.7	7	6.7	7	6.7	7	4.0
<i>Pygospio elegans</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	5	3.6
<i>Scoloplos armiger</i>	5	5.0	13	13.3	0	0	5	4.4
<i>Streblospio benedicti</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	5	3.6
<i>Syllidia armata</i>	0	0	47	28.2	0	0	15	8.9
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	7	6.7	0	0	2.1	2.10
<i>Urothoe poseidonis</i>	0	0	27	20.4	0	0	8	6.4
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	27	14.7	0	0	8	4.6

Totaal (47 soorten) 1100 380 | 3200 890 | 900 330 | 1700 330

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 9

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind/m²) per waargenomen soort in het gebied Veerse gat-Middelpl. Pl.12 van de Veerse Meer in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		0 t/m 45 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	2.925 [10]		6.073 [10]		3.529 [10]		12.527 [30]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Actiniaria	30	21.3	20	20.0	0	0	17	10.9
Anaitides	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Anaitides mucosa	80	49	20	20.0	0	0	30	15.1
Aphelochaeta marioni	2400	880	5000	3100	0	0	3100	1510
Arenicola marina	40	30	20	20.0	0	0	20	12.0
Asciadiacea	0	0	40	40	0	0	19	19.4
Asciadiella aspersa	0	0	20	20.0	0	0	10	9.7
Autolytus langerhansi	0	0	20	20.0	0	0	10	9.7
Capitella capitata	140	43	200	126	0	0	130	62
Carcinus maenas	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Cerastoderma glaucum	480	126	100	61	0	0	160	42
Corbula gibba	0	0	0	0	160	139	50	39
Corophium	380	246	160	102	0	0	170	76
Ensis	0	0	60	60	0	0	29	29.1
Ficopomatus enigmaticus	10	6.7	80	61	0	0	41	29.7
Gammaridae	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Gammarus locusta	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Harmothoe imbricata	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Heteromastus filiformis	670	121	400	169	0	0	350	86
Hinia nitidus	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Hinia reticulata	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Hydrobia ulvae	2700	1730	800	490	320	184	1100	470
Hydrobia ventrosa	0	0	160	122	160	160	120	74
Lepidochitona cinereus	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Melita palmata	15	10.7	0	0	0	0	3.5	2.49
Microdeutopus gryllotalpa	250	135	500	500	0	0	310	244
Mya arenaria	970	257	180	118	0	0	320	83
Nemertea	10	6.7	0	0	0	0	2.3	1.56
Nephtys cirrosa	0	0	0	0	20	20.0	6	5.6
Nereis	140	106	60	60	0	0	60	38
Nereis diversicolor	10	10.0	0	0	0	0	2.3	2.34
Nereis succinea	440	208	420	167	0	0	310	94
Oligochaeta	700	310	580	272	60	60	470	151
Polydora cornuta	200	111	160	119	0	0	120	63
Pygospio elegans	25	20.1	20	20.0	0	0	16	10.8
Scrobicularia plana	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
Sthenelais boa	10	6.7	0	0	0	0	2.3	1.56
Streblospio benedicti	10	6.7	80	61	60	31	60	31
Syllidia armata	20	11.1	100	80	0	0	50	39
Totaal (39 soorten)	10000	3000	9000	4500	800	570	7100	2310

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 10

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (mg adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Veerseagat-Middelpl. Pl.12 van de Veerse Meer in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		0 t/m 45 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	2.925 [10]		6.073 [10]		3.529 [10]		12.527 [30]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Actiniaria	50	40	6	6.3	0	0	14	9.8
Anaitides	3.0	2.96	0	0	0	0	0.7	0.69
Anaitides mucosa	60	32	8	7.8	0	0	18	8.3
Aphelochaeta marioni	240	84	280	147	0	0	190	74
Arenicola marina	4000	3800	120	120	0	0	1000	880
Asciidiacea	0	0	1100	1070	0	0	500	520
Asciidiella aspersa	0	0	800	810	0	0	400	390
Autolytus langerhansi	0	0	0.0026	0.00262	0	0	0.0013	0.00127
Capitella capitata	33	11.4	16	9.8	0	0	15	5.4
Carcinus maenas	600	600	0	0	0	0	140	141
Cerastoderma glaucum	43000	12200	10000	6400	0	0	15000	4200
Corbula gibba	0	0	0	0	60	42	16	11.9
Corophium	10	6.8	1.0	0.96	0	0	2.8	1.64
Ensis	0	0	8	8.3	0	0	4	4.0
Ficopomatus enigmaticus	6	6.2	5	3.8	0	0	4.1	2.36
Gammaridae	1.0	1.02	0	0	0	0	0.24	0.238
Gammarus locusta	1.1	1.14	0	0	0	0	0.27	0.266
Harmothoe imbricata	70	67	0	0	0	0	16	15.8
Heteromastus filiformis	330	66	180	82	0	0	170	42
Hinia nitidus	700	670	0	0	0	0	160	157
Hinia reticulata	500	490	0	0	0	0	110	115
Hydrobia ulvae	1500	860	170	102	80	40	450	206
Hydrobia ventrosa	0	0	60	51	18	18.4	34	25.3
Lepidochitona cinereus	0.17	0.170	0	0	0	0	0.04	0.040
Melita palmata	9	6.0	0	0	0	0	2.0	1.40
Microdeutopus gryllotalpa	22	13.5	40	33	0	0	24	16.2
Mya arenaria	180000	47000	39000	24800	0	0	62000	16200
Nemertea	3.1	2.53	0	0	0	0	0.7	0.59
Nephtys cirrosa	0	0	0	0	15	14.5	4	4.1
Nereis	6	5.8	2.2	2.20	0	0	2.5	1.72
Nereis diversicolor	100	104	0	0	0	0	24	24.4
Nereis succinea	1100	570	900	400	0	0	680	233
Oligochaeta	44	15.8	31	16.6	4	3.7	26	8.9
Polydora cornuta	19	6.7	10	6.9	0	0	9	3.7
Pygospio elegans	0.0011	0.00073	0.0022	0.00220	0	0	0.0013	0.00108
Scrobicularia plana	1000	1020	0	0	0	0	240	238
Sthenelais boa	150	129	0	0	0	0	40	30
Streblospio benedicti	0.8	0.56	1.5	1.54	2.4	1.29	1.6	0.84
Syllidia armata	0.6	0.49	4	4.1	0	0	2.2	2.01
Totaal (39 soorten)	240000	58000	53000	23900	170	94	81000	17900

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 11

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind/m²) per waargenomen soort in het gebied Middelp.-Zandkreek pl.3 van de Veerse Meer in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		0 t/m 45 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	1.383 [10]		0.66 [10]		0.287 [10]		2.33 [30]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
<i>Actiniaria</i>	0	0	100	68	0	0	28	19.4
<i>Ampharete</i>	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
<i>Amphitrite</i>	0	0	200	200	0	0	60	57
<i>Anaitides mucosa</i>	5	5.0	60	31	0	0	20	9.2
<i>Aphelochaeta marioni</i>	410	122	0	0	0	0	240	73
<i>Arenicola marina</i>	50	28.9	0	0	0	0	30	17.1
<i>Ascidella aspersa</i>	0	0	340	196	0	0	100	55
<i>Autolytus langerhansii</i>	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
<i>Capitella capitata</i>	120	67	40	40	0	0	90	41
<i>Carcinus maenas</i>	5	5.0	20	20.0	0	0	9	6.4
<i>Cerastoderma glaucum</i>	100	61	20	20.0	0	0	70	36
<i>Corbula gibba</i>	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
<i>Corophium</i>	5	5.0	800	630	0	0	240	180
<i>Corophium insidiosum</i>	0	0	300	320	0	0	90	91
<i>Crangon crangon</i>	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
<i>Crassostrea</i>	0	0	40	26.7	0	0	11	7.6
<i>Cyathura carinata</i>	25	11.2	20	20.0	0	0	21	8.7
<i>Eteone</i>	10	6.7	20	20.0	0	0	12	6.9
<i>Ficopomatus enigmaticus</i>	0	0	40	40	0	0	11	11.3
<i>Gammaridae</i>	15	10.7	0	0	0	0	9	6.3
<i>Harmothoe</i>	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
<i>Harmothoe imbricata</i>	0	0	40	26.7	0	0	11	7.6
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	60	43	0	0	17	12.1
<i>Hemigrapsus penicillatus</i>	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
<i>Heteromastus filiformis</i>	600	153	100	45	0	0	390	91
<i>Hinia reticulata</i>	0	0	40	40	0	0	11	11.3
<i>Hydrobia ulvae</i>	10	10.0	80	53	240	122	58	22.1
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	80	60	900	490	0	0	290	144
<i>Mya arenaria</i>	100	51	0	0	0	0	60	30
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	700	720	0	0	210	203
<i>Nemertea</i>	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
<i>Nephtys</i>	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
<i>Nephtys hombergii</i>	10	6.7	60	43	0	0	23	12.7
<i>Nereis</i>	390	147	60	43	0	0	250	88
<i>Nereis diversicolor</i>	360	114	60	43	0	0	230	69
<i>Nereis succinea</i>	80	59	120	61	0	0	80	39
<i>Oligochaeta</i>	520	196	120	120	0	0	340	121
<i>Pholoe minuta</i>	0	0	220	144	0	0	60	41
<i>Phoronidae</i>	0	0	60	31	0	0	17	8.7
<i>Platynereis dumerilii</i>	0	0	80	53	0	0	23	15.1
<i>Polychaeta</i>	0	0	40	40	0	0	11	11.3
<i>Polydora cornuta</i>	10	10.0	60	60	0	0	23	18.0
<i>Pygospio elegans</i>	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
<i>Scoloplos armiger</i>	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
<i>Scrobicularia plana</i>	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
<i>Sthenelais boa</i>	5	5.0	80	53	0	0	26	15.4
<i>Streblospio benedicti</i>	25	17.1	0	0	0	0	15	10.1
<i>Syllidia armata</i>	0	0	140	119	0	0	40	34
Totaal (50 soorten)	3000	450	5300	2680	240	122	3300	810

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 12

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (mg adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Middelp.-Zandkreek pl.3 van de Veerse Meer in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		0 t/m 45 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	1.383 [10]		0.66 [10]		0.287 [10]		2.33 [30]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	26	26.2	0	0	0	0	16	15.6
<i>Actiniaria</i>	0	0	220	203	0	0	60	57
<i>Ampharete</i>	0	0	22	22.0	0	0	6	6.2
<i>Amphitrite</i>	0	0	23	23.3	0	0	7	6.6
<i>Anaitides mucosa</i>	6	5.8	20	11.0	0	0	9	4.6
<i>Aphelochaeta marioni</i>	49	17.9	0	0	0	0	29	10.6
<i>Arenicola marina</i>	1800	900	0	0	0	0	1100	530
<i>Ascidella aspersa</i>	0	0	11000	8900	0	0	3200	2520
<i>Autolytus langerhansii</i>	0	0	1.0	1.05	0	0	0.30	0.297
<i>Capitella capitata</i>	20	10.1	1.3	1.33	0	0	12	6.0
<i>Carcinus maenas</i>	250	248	800	760	0	0	360	261
<i>Cerastoderma glaucum</i>	11000	6600	2300	2310	0	0	7000	4000
<i>Corbula gibba</i>	0	0	8	8.5	0	0	2.4	2.40
<i>Corophium</i>	0.0006	0.00060	21	16.7	0	0	6	4.7
<i>Corophium insidiosum</i>	0	0	19	18.7	0	0	5	5.3
<i>Crangon crangon</i>	0	0	8	8.1	0	0	2.3	2.29
<i>Crassostrea</i>	0	0	24000	21700	0	0	7000	6200
<i>Cyathura carinata</i>	17	8.1	1.9	1.90	0	0	11	4.8
<i>Eteone</i>	2.2	1.64	1.9	1.88	0	0	1.8	1.11
<i>Ficopomatus enigmaticus</i>	0	0	28	27.6	0	0	8	7.8
<i>Gammaridae</i>	1.2	0.88	0	0	0	0	0.7	0.52
<i>Harmothoe</i>	3	3.2	0	0	0	0	1.9	1.92
<i>Harmothoe imbricata</i>	0	0	230	166	0	0	60	47
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	50	34	0	0	14	9.7
<i>Hemigrapsus penicillatus</i>	30	32	0	0	0	0	19	19.2
<i>Heteromastus filiformis</i>	790	161	60	32	0	0	490	96
<i>Hinia reticulata</i>	0	0	4000	4400	0	0	1200	1240
<i>Hydrobia ulvae</i>	1.8	1.77	29	20.4	61	29.3	17	6.9
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	110	106	0	0	30	29.9
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	6	4.4	60	32	0	0	19	9.5
<i>Mya arenaria</i>	16000	10400	0	0	0	0	10000	6200
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	11000	10700	0	0	3000	3000
<i>Nemertea</i>	0	0	0.003	0.0031	0	0	0.0009	0.00087
<i>Nephtys</i>	0	0	5	5.4	0	0	1.5	1.54
<i>Nephtys hombergii</i>	60	43	300	271	0	0	120	81
<i>Nereis</i>	71	22.3	2.6	2.57	0	0	43	13.3
<i>Nereis diversicolor</i>	5600	2240	23	18.9	0	0	3300	1330
<i>Nereis succinea</i>	400	370	380	198	0	0	360	224
<i>Oligochaeta</i>	41	18.0	6	6.4	0	0	26	10.9
<i>Pholoe minuta</i>	0	0	15	8.4	0	0	4.2	2.37
<i>Phoronidae</i>	0	0	13	6.8	0	0	3.6	1.92
<i>Platynereis dumerilii</i>	0	0	9	6.3	0	0	2.5	1.78
<i>Polychaeta</i>	0	0	3	3.2	0	0	0.9	0.92
<i>Polydora cornuta</i>	0.5	0.49	8	8.1	0	0	2.6	2.32
<i>Pygospio elegans</i>	0	0	1.5	1.54	0	0	0.4	0.44
<i>Scoloplos armiger</i>	13	13.4	0	0	0	0	8	8.0
<i>Scrobicularia plana</i>	1400	1380	0	0	0	0	800	820
<i>Sthenelais boa</i>	80	82	2500	1870	0	0	800	530
<i>Streblospio benedicti</i>	2.1	1.40	0	0	0	0	1.2	0.83
<i>Syllidia armata</i>	0	0	25	24.9	0	0	7	7.0
Totaal (50 soorten)	38000	16900	60000	33000	61	29.3	39000	13700

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 13

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind/m²) per waargenomen soort in het gebied Monding - plot 1 van de Oosterschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum Oppervlakte (km ²) [monsters]	-1 t/m 2 m 6.433 [10] gem se		2 t/m 5 m 5.559 [10] gem se		5 t/m 8 m 4.73 [10] gem se		8 t/m 100 m 31.798 [10] gem se		-1 t/m 100 m 48.519 [40] gem se	
<i>Abludomelita obtusata</i>	0	0	0	0	7	6.7	70	47	40	31
<i>Abra</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Abra alba</i>	0	0	20	14.2	110	80	40	20.4	40	15.5
<i>Achelia echinata</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Actiniaria</i>	0	0	7	6.7	20	14.2	33	26.8	25	17.6
<i>Ampelisca brevicornis</i>	0	0	27	17.8	0	0	7	6.7	7	4.8
<i>Amphilocheus neapolitanus</i>	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	5	4.4
<i>Anaitides mucosa</i>	110	47	0	0	0	0	7	6.7	19	7.6
<i>Angulus tenuis</i>	7	6.7	7	6.7	0	0	7	6.7	6	4.5
<i>Aora typica</i>	0	0	0	0	0	0	100	100	70	66
<i>Aphelochaeta marioni</i>	2400	1870	47	26.4	0	0	27	26.7	350	249
<i>Arenicola marina</i>	20	10.2	0	0	0	0	0	0	2.7	1.35
<i>Asterias rubens</i>	0	0	0	0	0	0	13	13.3	9	8.7
<i>Atylus swammerdami</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.6	0.65
<i>Autolytus langerhansi</i>	0	0	0	0	13	13.3	90	60	60	40
<i>Bathyporeia</i>	7	6.7	7	6.7	0	0	0	0	1.6	1.17
<i>Bathyporeia elegans</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Bathyporeia pilosa</i>	170	121	0	0	0	0	0	0	23	16.0
<i>Capitella capitata</i>	470	250	40	22.7	20	14.2	40	22.7	90	36
<i>Caprellidae</i>	0	0	0	0	0	0	27	20.4	17	13.3
<i>Cerastoderma edule</i>	180	70	0	0	0	0	0	0	24	9.2
<i>Corophium</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Corophium arenarium</i>	190	87	0	0	0	0	0	0	25	11.5
<i>Crangon crangon</i>	13	8.9	0	0	7	6.7	7	6.7	7	4.6
<i>Echinocardium cordatum</i>	0	0	40	14.7	0	0	0	0	4.6	1.69
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>directus</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Eteone</i>	47	20.0	0	0	13	8.9	13	8.9	16	6.5
<i>Eumida</i>	0	0	0	0	0	0	27	20.4	17	13.3
<i>Fabulina fabula</i>	0	0	33	14.9	0	0	0	0	3.8	1.71
<i>Gammaridae</i>	130	112	0	0	0	0	0	0	17	14.9
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.6	0.65
<i>Gattyana cirrosa</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Glycera</i>	0	0	0	0	0	0	27	14.7	17	9.7
<i>Heteromastus filiformis</i>	70	66	0	0	0	0	0	0	10	8.8
<i>Hydrobia ulvae</i>	1400	580	0	0	0	0	0	0	180	77
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	30	33	7	6.7	70	36	48	23.8
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.6	0.65
<i>Macoma balthica</i>	60	46	0	0	0	0	0	0	8	6.1
<i>Macropodia parva</i>	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	5	4.4
<i>Magelona mirabilis</i>	0	0	33	14.9	33	26.8	0	0	7	3.1
<i>Malacoceros</i>	1200	1170	0	0	0	0	0	0	160	155
<i>Malmgreniella lunulata</i>	0	0	7	6.7	13	13.3	33	20.5	24	13.5
<i>Microdeutopus</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Mysella bidentata</i>	0	0	0	0	13	8.9	7	6.7	6	4.5
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	0	0	260	260	0	0	25	25.3
<i>Nephtys</i>	7	6.7	33	17.9	20	20.0	0	0	6.7	2.97
<i>Nephtys cirrosa</i>	13	8.9	20	14.2	110	33	150	52	110	34
<i>Nephtys hombergii</i>	13	8.9	67	28.1	100	58	60	31	58	21.1
<i>Nereis</i>	27	20.4	0	0	0	0	0	0	3.5	2.70
<i>Nereis diversicolor</i>	340	141	0	0	0	0	0	0	45	18.7
<i>Nereis longissima</i>	0	0	0	0	13	8.9	0	0	1.3	0.87
<i>Nereis succinea</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Nereis virens</i>	30	33	0	0	7	6.7	0	0	5	4.5
<i>Notomastus (notomastus) lateri</i>	0	0	20	14.2	7	6.7	60	34	42	22.1
<i>Oligochaeta</i>	1200	910	40	22.7	0	0	13	8.9	180	121
<i>Ophiiothrix fragilis</i>	0	0	0	0	0	0	40	40	26	26.2
<i>Ophiura</i>	0	0	0	0	7	6.7	13	8.9	9	5.9
<i>Ophiura albida</i>	0	0	7	6.7	13	8.9	20	14.2	15	9.4
<i>Ophiura texturata</i>	0	0	7	6.7	0	0	7	6.7	5	4.4
<i>Owenia fusiformis</i>	0	0	0	0	0	0	33	22.8	22	14.9
<i>Pholoe minuta</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	40	26.7	28	17.5
<i>Phyllodoctinae</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Poecilochaetus serpens</i>	0	0	13	13.3	7	6.7	13	13.3	11	8.9
<i>Polydora cornuta</i>	60	34	0	0	0	0	13	8.9	17	7.3
<i>Pontocrates longimanus</i>	0	0	7	6.7	0	0	20	20.0	14	13.1
<i>Pseudopolydora pulchra</i>	0	0	0	0	0	0	13	13.3	9	8.7
<i>Pseudopotamilla reniformis</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.6	0.65
<i>Pygospio elegans</i>	400	225	0	0	0	0	0	0	53	29.8
<i>Scolecopsis (scolecopsis) folios</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Scoloplos armiger</i>	1700	560	150	49	70	39	110	36	320	78
<i>Spio martinensis</i>	50	31	27	20.4	0	0	20	14.2	23	10.5
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	50	34	7	6.7	90	54	60	36
<i>Stenothoe marina</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
<i>Sthenelais boa</i>	0	0	0	0	13	13.3	7	6.7	6	4.6
<i>Streblospio benedicti</i>	400	380	70	60	7	6.7	20	14.2	80	52
<i>Syllidae</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.6	0.65
<i>Tellinomya ferruginosa</i>	0	0	130	71	0	0	0	0	15	8.1
<i>Urothoe poseidonis</i>	270	194	290	145	20	10.2	20	20.0	80	33
Totaal (79 soorten)	11000	3300	1230	286	1000	400	1500	550	2700	560

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 14

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (mg adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Monding - plot 1 van de Oosterschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dipteastratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
Oppervlakte (km2) [monsters]	6.433 [10]	se	5.559 [10]	se	4.73 [10]	se	31.798 [10]	se	48.519 [40]	se
	gem		gem		gem		gem		gem	
Abludomelita obtusata	0	0	0	0	2.4	2.40	10	7.2	7	4.7
Abra	0	0	0	0	0	0	0.3	0.32	0.21	0.209
Abra alba	0	0	1.4	0.98	700	450	160	130	170	96
Achelia echinata	0	0	0	0	0	0	0.9	0.91	0.6	0.59
Actiniaria	0	0	500	450	2500	2110	500	470	600	370
Ampelisca brevicornis	0	0	23	15.4	0	0	17	16.9	14	11.2
Amphilocheus neapolitanus	0	0	0	0	0.3	0.32	0.0008	0.00080	0.03	0.031
Anatides mucosa	80	34	0	0	0	0	2.9	2.87	12	4.9
Angulus tenuis	160	155	110	113	0	0	70	69	80	51
Aora typica	0	0	0	0	0	0	11	11.4	7	7.4
Aphelocheata marioni	140	96	2.4	1.54	0	0	1.0	1.02	20	12.7
Arenicola marina	700	430	0	0	0	0	0	0	90	56
Asterias rubens	0	0	0	0	0	0	400	430	280	282
Atylus swammerdami	0	0	0	0	0.6	0.64	0	0	0.06	0.062
Autolytus langerhansii	0	0	0	0	0.7	0.70	5	3.4	3.5	2.20
Bathyporeia	0.0008	0.00080	0.7	0.72	0	0	0	0	0.08	0.082
Bathyporeia elegans	0	0	0	0	0	0	1.3	1.28	0.8	0.84
Bathyporeia pilosa	39	28.0	0	0	0	0	0	0	5	3.7
Capitella capitata	190	185	0.7	0.45	3.1	2.51	0.9	0.68	26	24.5
Caprellidae	0	0	0	0	0	0	0.6	0.44	0.42	0.290
Cerastoderma edule	24000	10500	0	0	0	0	0	0	3200	1390
Corophium	0	0	0	0	0	0	0.7	0.72	0.5	0.47
Corophium arenarium	18	8.5	0	0	0	0	0	0	2.4	1.12
Crangon crangon	9	7.8	0	0	2.7	2.70	4	4.3	4.3	2.99
Echinocardium cordatum	0	0	26000	12200	0	0	0	0	3000	1390
Ensis arcuatus var. directus	0	0	0	0	0	0	17000	17200	11000	11300
Eteone	13	5.9	0	0	1.2	0.78	2.3	2.33	3.3	1.72
Eumida	0	0	0	0	0	0	4	3.9	2.6	2.59
Fabulina fabula	0	0	330	174	0	0	0	0	38	19.9
Gammaridae	4	3.7	0	0	0	0	0	0	0.5	0.49
Gastrosaccus spinifer	0	0	0	0	7	6.8	0	0	0.7	0.66
Gattyana cirrosa	0	0	0	0	0	0	0.6	0.62	0.4	0.40
Glycera	0	0	0	0	0	0	14	13.5	9	8.9
Heteromastus filiformis	80	76	0	0	0	0	0	0	11	10.0
Hydobia ulvae	1300	640	0	0	0	0	0	0	180	84
Lanice conchilega	0	0	600	560	40	38	1100	540	800	360
Liocarcinus arcuatus	0	0	0	0	700	690	0	0	70	67
Macoma balthica	700	530	0	0	0	0	0	0	90	71
Macropodia parva	0	0	0	0	6	6.2	1.1	1.12	1.3	0.95
Magelona mirabilis	0	0	31	16.2	34	27.5	0	0	7	3.3
Malacoceros	110	107	0	0	0	0	0	0	15	14.2
Malmgreniella lunulata	0	0	7	6.7	0.7	0.72	36	22.8	25	15.0
Microdeutopus	0	0	0	0	0	0	0.0008	0.00080	0.0005	0.00052
Microdeutopus anomalus	0	0	0	0	0	0	0.4	0.40	0.26	0.262
Mysella bidentata	0	0	0	0	4	3.6	1.3	1.33	1.2	0.94
Mytilus edulis	0	0	0	0	6000	5700	0	0	600	560
Nephtys	28	28.4	3.0	1.93	7	7.1	0	0	5	3.8
Nephtys cirrosa	230	157	29	26.4	140	43	300	118	250	80
Nephtys hombergii	300	320	350	119	460	269	500	390	490	259
Nereis	1.7	1.10	0	0	0	0	0	0	0.22	0.146
Nereis diversicolor	700	390	0	0	0	0	0	0	90	52
Nereis longissima	0	0	0	0	800	630	0	0	80	61
Nereis succinea	0	0	0	0	0	0	260	263	170	173
Nereis virens	1100	1140	0	0	400	360	0	0	190	156
Notomastus (notomastus) lateri	0	0	27	18.0	25	24.6	700	370	480	244
Oligochaeta	100	72	0.0027	0.00135	0	0	0.4	0.36	13	9.5
Ophiotrix fragilis	0	0	0	0	0	0	600	580	400	380
Ophiura	0	0	0	0	0.4	0.37	110	107	70	70
Ophiura albida	0	0	2.2	2.15	8	6.4	260	175	170	115
Ophiura texturata	0	0	800	790	0	0	40	39	120	94
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	350	253	230	166
Pholoe minuta	0	0	0.0009	0.00087	0.0009	0.00087	0.8	0.56	0.5	0.37
Phyllodocinae	0	0	0	0	0	0	10	10.4	7	6.8
Poecilochaetus serpens	0	0	7	6.6	2.6	2.61	9	9.3	7	6.2
Polydora cornuta	16	10.7	0	0	0	0	0.0015	0.00098	2.1	1.42
Pontocrates longimanus	0	0	0.0008	0.00080	0	0	0.5	0.48	0.3	0.31
Pseudopolydora pulchra	0	0	0	0	0	0	5	5.3	3	3.5
Pseudopotamilla reniformis	0	0	0	0	7	7.3	0	0	0.7	0.71
Pygospio elegans	20	10.8	0	0	0	0	0	0	2.6	1.43
Scolecopsis (scolecopsis) folios	0	0	0	0	0	0	5	5.3	3	3.5
Scoloplos armiger	1300	330	250	127	320	165	100	67	290	66
Spio martinensis	4.0	2.18	0.29	0.292	0	0	0.8	0.80	1.1	0.60
Spiophanes bombyx	0	0	17	13.0	0.29	0.293	80	49	60	32
Stenothoe marina	0	0	0	0	0	0	0.9	0.88	0.6	0.58
Sthenelais boa	0	0	0	0	150	151	180	178	130	118
Streblospio benedicti	18	17.9	1.5	1.54	0.0007	0.00073	0.29	0.292	2.8	2.38
Syllidae	0	0	0	0	0.0009	0.00087	0	0	-----	-----
Tellimya ferruginosa	0	0	60	38	0	0	0	0	7	4.3
Urothoe poseidonis	80	53	70	32	7	5.3	8	8.5	24	9.7
Totaal (79 soorten)	31000	12000	29000	12000	12000	9300	23000	17500	24000	11700
----- < 0.00001, ++++++ > 9999999										

Tabel 15

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind/m²) per waargenomen soort in het gebied Keeten / zijpe - plot 2 van de Oosterschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	4.472 [10]		2.452 [10]		1.346 [10]		11.277 [10]		19.547 [40]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abra	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
Abra alba	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
Abra nitida	0	0	0	0	13	8.9	190	71	110	41
Actiniaria	0	0	0	0	53	27.8	80	54	50	31
Ampelisca brevicornis	0	0	0	0	20	10.2	0	0	1.4	0.70
Amphitrite	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.5	0.46
Anaitides	30	33	0	0	7	6.7	0	0	8	7.6
Anaitides mucosa	47	22.3	7	6.7	0	0	7	6.7	15	6.4
Aora typica	0	0	180	121	0	0	0	0	23	15.2
Aphelochaeta marioni	570	244	340	207	90	37	0	0	180	62
Arenicola marina	13	8.9	0	0	0	0	0	0	3.1	2.03
Aricidea (aricidea) minuta	0	0	0	0	13	13.3	0	0	0.9	0.92
Autolytus langerhansi	0	0	0	0	30	33	20	20.0	14	11.8
Capitella capitata	180	81	110	60	180	92	0	0	68	21.1
Caprellidae	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
Carcinus maenas	30	33	0	0	0	0	0	0	8	7.6
Cerastoderma edule	280	195	0	0	0	0	0	0	60	45
Corbula gibba	0	0	13	13.3	900	750	500	310	380	186
Corophium	7	6.7	30	33	7	6.7	7	6.7	10	5.9
Corophium arenarium	60	47	0	0	0	0	0	0	14	10.8
Crangon crangon	40	22.7	7	6.7	7	6.7	0	0	10	5.3
Crassostrea	40	40	13	13.3	0	0	0	0	11	9.3
Crepidula fornicata	0	0	280	180	600	440	0	0	80	38
Decapoda	7	6.7	13	8.9	0	0	0	0	3.2	1.89
Ensis	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Ensis arcuatus var. directus	0	0	27	20.4	40	17.8	7	6.7	10	4.8
Eteone	110	78	27	20.4	7	6.7	7	6.7	32	18.4
Eumida	40	40	33	22.8	0	0	70	67	50	40
Fabulina fabula	0	0	20	10.2	0	0	0	0	2.5	1.28
Gammaridae	50	53	0	0	0	0	0	0	12	12.2
Gammarus	50	46	0	0	0	0	0	0	12	10.6
Gattyana cirrosa	0	0	20	10.2	0	0	7	6.7	6	4.1
Glycera	13	8.9	7	6.7	13	8.9	0	0	4.8	2.28
Glycera tridactyla	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Hemigrapsus	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Hemigrapsus penicillatus	30	33	7	6.7	0	0	0	0	8	7.7
Hesionidae	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Heteromastus filiformis	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Hinia	0	0	0	0	0	0	27	20.4	15	11.7
Hinia reticulata	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.5	0.46
Hydrobia ulvae	12000	4900	13	8.9	1100	950	600	520	3100	1170
Lanice conchilega	110	87	290	162	170	79	300	310	250	179
Lepidochitona cinereus	50	33	0	0	0	0	0	0	11	7.6
Lunatia poliana	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Macoma balthica	7	6.7	13	8.9	7	6.7	0	0	3.7	1.94
Malmgreniella lunulata	7	6.7	60	47	47	24.4	50	53	40	31
Melita palmata	80	67	0	0	7	6.7	0	0	19	15.2
Microdeutopus	7	6.7	7	6.7	7	6.7	0	0	2.8	1.80
Microdeutopus anomalus	27	26.7	0	0	13	13.3	30	33	26	20.2
Microdeutopus damnoniensis	0	0	40	40	0	0	0	0	5	5.0
Microdeutopus gryllotalpa	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Microprotopus maculatus	13	13.3	0	0	0	0	0	0	3	3.1
Mysella bidentata	13	13.3	0	0	50	34	27	20.4	22	12.4
Mytilus edulis	20	14.2	90	86	0	0	27	26.7	32	19.1
Nemertea	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Nephtys	7	6.7	7	6.7	40	22.7	7	6.7	9	4.5
Nephtys caeca	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.5	0.46
Nephtys cirrosa	33	26.8	0	0	20	14.2	7	6.7	13	7.3
Nephtys hombergii	33	11.1	130	42	127	28.9	150	40	121	23.8
Nereis	13	8.9	7	6.7	13	8.9	7	6.7	9	4.5
Nereis succinea	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.5	0.46
Notomastus (notomastus) lateri	0	0	7	6.7	47	17.4	40	40	27	23.1
Nudibranchia	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.5	0.46
Oligochaeta	2400	1630	230	116	70	31	13	13.3	600	370
Ophiothrix	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	50	47	27	26.9
Pectinaria (lagis) koreni	0	0	0	0	27	20.4	27	14.7	17	8.6
Pelecypoda	0	0	7	6.7	20	20.0	0	0	2.2	1.61
Pholoe minuta	0	0	90	52	33	17.9	20	20.0	25	13.3
Phoronidae	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
Pinnotheres pisum	0	0	7	6.7	0	0	0	0	0.8	0.84
Platyhelminthes	20	14.2	20	20.0	0	0	7	6.7	11	5.6
Platynereis dumerilii	20	14.2	70	60	13	13.3	0	0	15	8.3
Poecilochaetus serpens	0	0	0	0	27	17.8	0	0	1.8	1.22
Polycirrus	0	0	13	8.9	0	0	0	0	1.7	1.12
Polydora cornuta	130	92	13	8.9	53	27.8	0	0	36	21.1
Polynoidae	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.5	0.46
Pseudopotamilla reniformis	0	0	0	0	0	0	30	33	19	19.2
Pygospio elegans	270	126	100	79	30	33	0	0	80	31
Scoloplos armiger	1300	950	130	66	160	78	33	26.8	330	219
Scrobicularia plana	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Spio martinensis	20	20.0	0	0	0	0	0	0	5	4.6
Spiofanus bombyx	0	0	60	39	100	86	7	6.7	18	8.6
Sthenelais boa	0	0	7	6.7	0	0	0	0	0.8	0.84
Streblospio benedicti	290	236	320	198	150	119	50	34	140	63
Syllidae	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.5	0.46
Syllidia armata	0	0	27	17.8	0	0	7	6.7	7	4.4
Urothoe poseidonis	130	81	7	6.7	0	0	0	0	31	18.5
Venerupis senegalensis	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Totaal (89 soorten)	18000	5600	2900	760	4300	1200	2500	930	6300	1390

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 16

Gemiddelde biomassa ± standaardfout (mg adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Keeten / zijpe - plot 2 van de Oosterschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	4.472 [10]		2.452 [10]		1.346 [10]		11.277 [10]		19.547 [40]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abra	0	0	0	0	0	0	0.09	0.087	0.05	0.050
Abra alba	0	0	0	0	0	0	40	42	24	24.2
Abra nitida	0	0	0	0	37	25.3	270	144	160	83
Actiniaria	0	0	0	0	3600	2270	2100	1590	1400	930
Ampelisca brevicornis	0	0	0	0	3.4	1.76	0	0	0.23	0.121
Amphitrite	0	0	0	0	1300	1250	0	0	90	86
Anaitides	11	11.4	0	0	1.4	1.44	0	0	2.7	2.61
Anaitides mucosa	17	12.5	8	8.3	0	0	1.9	1.88	6	3.2
Aora typica	0	0	24	16.2	0	0	0	0	3.0	2.03
Aphelochaeta marioni	31	12.6	18	12.3	3.1	1.86	0	0	9	3.3
Arenicola marina	500	460	0	0	0	0	0	0	120	104
Aricidea (aricidea) minuta	0	0	0	0	1.0	0.96	0	0	0.07	0.066
Autolytus langerhansi	0	0	0	0	0.09	0.087	1.0	1.05	0.6	0.60
Capitella capitata	10	3.8	3.2	1.26	280	270	0	0	22	18.6
Caprellidae	0	0	0	0	0	0	0.24	0.240	0.14	0.138
Carcinus maenas	800	750	0	0	0	0	0	0	170	172
Cerastoderma edule	11000	5700	0	0	0	0	0	0	2600	1290
Corbula gibba	0	0	1.9	1.91	4000	3900	5000	3800	3400	2220
Corophium	0.0008	0.00080	1.1	1.12	0.0008	0.00080	0.3	0.32	0.33	0.232
Corophium arenarium	11	9.4	0	0	0	0	0	0	2.6	2.15
Crangon crangon	60	47	140	141	0.0009	0.00087	0	0	31	20.6
Crassostrea	9000	8600	11000	11200	0	0	0	0	3400	2420
Crepidula fornicata	0	0	18000	17700	9000	6400	0	0	2900	2270
Decapoda	0.5	0.48	170	115	0	0	0	0	22	14.4
Ensis	100	97	0	0	0	0	0	0	22	22.2
Ensis arcuatus var. directus	0	0	41000	27500	42000	19100	15000	15300	17000	9500
Eteone	8	5.9	10	6.8	1.0	0.99	0.7	0.72	3.6	1.64
Eumida	5	5.3	1.3	0.92	0	0	29	28.8	18	16.7
Fabulina fabula	0	0	90	59	0	0	0	0	11	7.4
Gammaridae	5	5.2	0	0	0	0	0	0	1.2	1.19
Gammarus	13	12.9	0	0	0	0	0	0	3.0	2.96
Gattyana cirrosa	0	0	7	3.6	0	0	2.1	2.05	2.0	1.27
Glycera	50	44	0.3	0.35	1.0	1.04	0	0	11	10.1
Glycera tridactyla	40	41	0	0	0	0	0	0	9	9.3
Hemigrapsus	40	41	0	0	0	0	0	0	9	9.3
Hemigrapsus penicillatus	90	90	12	11.7	0	0	0	0	22	20.7
Hesionidae	1.0	0.96	0	0	0	0	0	0	0.22	0.219
Heteromastus filiformis	30	34	0	0	0	0	0	0	8	7.8
Hinia	0	0	0	0	0	0	120	90	70	52
Hinia reticulata	0	0	0	0	1100	1060	0	0	70	73
Hydrobia ulvae	4800	2110	1.2	0.84	120	102	180	170	1200	490
Lanice conchilega	1500	1010	4900	2870	2000	940	3000	3300	3000	1930
Lepidochitona cinereus	11	10.6	0	0	0	0	0	0	2.5	2.43
Lunatia poliana	11	10.8	0	0	0	0	0	0	2.5	2.47
Macoma balthica	3	3.3	3.4	2.32	1.4	1.42	0	0	1.3	0.82
Malmgreniella lunulata	1.7	1.75	60	46	50	40	30	35	32	21.0
Melita palmata	10	7.7	0	0	0.16	0.160	0	0	2.3	1.76
Microdeutopus	0.24	0.240	0.24	0.240	0.0008	0.00080	0	0	0.08	0.063
Microdeutopus anomalus	0.3	0.32	0	0	0.9	0.88	3.0	2.96	1.8	1.71
Microdeutopus damnoniensis	0	0	4	3.7	0	0	0	0	0.5	0.46
Microdeutopus gryllotalpa	0.08	0.080	0	0	0	0	0	0	0.018	0.0183
Microprotopus maculatus	0.3	0.32	0	0	0	0	0	0	0.07	0.073
Mysella bidentata	4	3.8	0	0	10	7.1	5	4.5	4.3	2.75
Mytilus edulis	10	6.4	3300	2490	0	0	0.19	0.188	400	310
Nemertea	0.7	0.72	0	0	0	0	0	0	0.16	0.164
Nephtys	20	19.8	0.6	0.60	3.0	1.60	1.0	0.95	5	4.6
Nephtys caeca	0	0	0	0	600	610	0	0	40	42
Nephtys cirrosa	140	113	0	0	40	33	2.2	2.16	36	26.1
Nephtys hombergii	210	99	540	222	420	101	800	390	590	226
Nereis	0.4	0.43	0.0006	0.00061	0.12	0.122	40	38	22	21.9
Nereis succinea	0	0	0	0	9	9.2	0	0	0.6	0.63
Notomastus (notomastus) lateri	0	0	180	177	630	283	400	360	270	208
Nudibranchia	0	0	0	0	2.1	2.07	0	0	0.14	0.143
Oligochaeta	260	199	4.2	2.46	2.1	1.63	0.0009	0.00089	60	46
Ophiolithrix	0	0	0	0	0	0	90	91	50	53
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	1100	1060	600	610
Pectinaria (lagis) koreni	0	0	0	0	700	540	500	310	320	180
Pelecypoda	0	0	0.4	0.41	0.11	0.111	0	0	0.06	0.052
Pholoe minuta	0	0	3.9	2.29	1.2	0.81	0.7	0.70	1.0	0.50
Phoronidae	0	0	0	0	0	0	4	3.9	2.2	2.24
Pinnotheres pisum	0	0	4	4.4	0	0	0	0	0.6	0.55
Platyhelminthes	0.0021	0.00137	1.8	1.84	0	0	1.2	1.23	0.9	0.75
Platynereis dumerilii	0.5	0.50	190	128	0.20	0.200	0	0	24	16.0
Poecilochaetus serpens	0	0	0	0	8	5.7	0	0	0.6	0.39
Polycirrus	0	0	4.0	2.66	0	0	0	0	0.5	0.33
Polydora cornuta	16	10.9	0.29	0.292	1.7	1.22	0	0	3.9	2.51
Polynoidae	0	0	0	0	4	3.9	0	0	0.27	0.269
Pseudopotamilla reniformis	0	0	0	0	0	0	1300	1290	700	740
Pygospio elegans	17	8.6	3.3	2.67	2.0	2.05	0	0	4.4	2.01
Scoloplos armiger	700	440	230	207	150	79	3.6	2.98	190	105
Scrobicularia plana	50	51	0	0	0	0	0	0	12	11.6
Spio martinensis	0.7	0.73	0	0	0	0	0	0	0.17	0.167
Spiofanus bombyx	0	0	32	20.4	70	56	2.8	2.78	10	4.9
Sthenelais boa	0	0	120	118	0	0	0	0	15	14.8
Streblospio benedicti	12	10.5	10	7.1	6	5.2	1.8	1.53	5.3	2.74
Syllidae	0	0	0	0	0.0009	0.00087	0	0	-----	0.0001
Syllidia armata	0	0	0.9	0.57	0	0	0.0011	0.00106	0.11	0.071
Urothoe poseidonis	13	9.3	2.4	2.40	0	0	0	0	3.2	2.15
Venerupis senegalensis	700	720	0	0	0	0	0	0	160	165
Totaal (89 soorten)	30000	10200	81000	29200	67000	16800	31000	22400	39000	13700

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 17

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind/m²) per waargenomen soort in het gebied Kom - plot 3 van de Oosterschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	8.189 [10]		11.027 [10]		3.647 [10]		10.285 [10]		33.149 [40]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abludomelita obtusata	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.7	0.73
Abra alba	0	0	0	0	27	14.7	7	6.7	5.0	2.63
Actiniaria	0	0	7	6.7	27	20.4	20	14.2	11	5.4
Ampelisca brevicornis	0	0	7	6.7	7	6.7	27	14.7	11	5.1
Anaitides mucosa	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Aora typica	0	0	40	40	0	0	0	0	13	13.3
Aphelochaeta marioni	110	66	170	91	190	129	130	65	140	42
Arenicola marina	20	10.2	7	6.7	0	0	0	0	7	3.4
Aricidea (aricidea) minuta	0	0	20	14.2	70	46	27	20.4	22	9.4
Athanas nitescens	0	0	13	8.9	7	6.7	13	13.3	9	5.1
Atylus	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Autolytus langerhansii	0	0	0	0	0	0	40	40	12	12.4
Autolytus prolifer	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Bathyporeia	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
Boccardiella ligerica	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Capitella capitata	590	190	350	246	100	52	40	17.8	290	95
Caprellidae	0	0	20	14.2	0	0	0	0	7	4.7
Cerastoderma edule	27	14.7	0	0	0	0	0	0	7	3.6
Cheirocratus sundevallii	0	0	0	0	30	33	0	0	4	3.7
Corophium	0	0	7	6.7	80	80	13	13.3	15	10.0
Corophium arenarium	220	121	0	0	0	0	0	0	54	30.0
Corophium sextonae	0	0	20	20.0	0	0	0	0	7	6.7
Crangon crangon	33	14.9	0	0	0	0	0	0	8	3.7
Crassostrea	0	0	7	6.7	7	6.7	7	6.7	5	3.1
Crepidula fornicata	0	0	250	188	90	72	80	59	120	66
Cumopsis goodsiri	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
Decapoda	0	0	7	6.7	0	0	13	13.3	6	4.7
Ensis	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	3.0	2.34
Eteone	13	8.9	27	14.7	20	14.2	20	20.0	21	8.4
Eumida	0	0	13	13.3	0	0	13	8.9	9	5.2
Eurydice pulchra	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
Exogone naidina	0	0	30	33	0	0	0	0	11	11.1
Fabulina fabula	0	0	7	6.7	0	0	7	6.7	4	3.0
Flabelligera affinis	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.7	0.73
Gammaridae	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.7	0.73
Gattyana cirrosa	0	0	20	20.0	13	8.9	13	13.3	12	7.9
Glycera tridactyla	0	0	0	0	13	8.9	0	0	1.5	0.98
Hemigrapsus penicillatus	0	0	7	6.7	0	0	50	47	17	14.6
Hinia reticulata	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Hippolyte varians	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
Hydrobia ulvae	18000	5600	20	14.2	20	14.2	7	6.7	4400	1390
Lanice conchilega	0	0	90	42	210	142	170	88	110	34
Lepidonotus squamatus	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.7	0.73
Liocarcinus arcuatus	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Macoma balthica	27	14.7	0	0	0	0	0	0	7	3.6
Malmgreniella lunulata	0	0	40	33	70	54	70	34	43	16.3
Microdeutopus	0	0	0	0	33	17.9	13	13.3	8	4.6
Microdeutopus anomalus	0	0	140	100	0	0	13	13.3	50	33
Microdeutopus damnoniensis	0	0	20	20.0	0	0	0	0	7	6.7
Microphthalmus scelkowi	180	165	0	0	0	0	0	0	40	41
Mysella bidentata	0	0	40	40	0	0	20	20.0	20	14.7
Mytilus edulis	0	0	7	6.7	0	0	40	40	15	12.6
Nemertea	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Neoamphitrite figulus	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.7	0.73
Nephtys	0	0	53	21.8	47	26.4	13	8.9	27	8.3
Nephtys caeca	0	0	0	0	13	8.9	7	6.7	3.5	2.29
Nephtys cirrosa	0	0	0	0	50	33	80	34	30	11.2
Nephtys hombergii	0	0	67	26.3	70	36	40	26.7	42	12.7
Notomastus (notomastus) lateri	7	6.7	50	53	53	27.8	13	8.9	29	18.3
Oligochaeta	600	340	700	510	700	410	400	252	560	211
Ophiotrix fragilis	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.7	0.73
Orchomene nana	0	0	50	53	0	0	0	0	18	17.7
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	13	8.9	4.1	2.76
Petricola pholadiformis	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Pholoe minuta	0	0	140	125	80	54	13	8.9	60	42
Platynereis dumerilii	0	0	90	47	0	0	0	0	29	15.5
Poecilochaetus serpens	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	2.8	2.19
Polycirrus	0	0	60	60	33	20.5	0	0	24	20.1
Polydora	0	0	0	0	13	8.9	0	0	1.5	0.98
Polydora cornuta	0	0	27	26.7	0	0	7	6.7	11	9.1
Pontocrates altamarinus	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.7	0.73
Pontocrates longimanus	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	2.8	2.19
Pseudopolydora pulchra	0	0	13	8.9	0	0	0	0	4.4	2.96
Pygospio elegans	60	40	7	6.7	0	0	0	0	17	10.2
Scoloplos armiger	400	300	110	51	130	37	190	58	220	79
Spiophanes bombyx	0	0	20	10.2	110	56	80	44	44	15.4
Stenothoe marina	0	0	0	0	0	0	13	13.3	4	4.1
Sthenelais boa	0	0	0	0	7	6.7	0	0	0.7	0.73
Streblospio benedicti	0	0	500	350	240	124	110	50	240	120
Terebellidae	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
Thorax cranchii	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	3.0	2.34
Urothoe poseidonis	27	26.7	0	0	0	0	0	0	7	6.6

Totaal (82 soorten) 20000 5800 | 3400 1230 | 2600 920 | 1900 470 | 6900 1490

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 18

Gemiddelde biomassa ± standaardfout (mg adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Kom - plot 3 van de Oosterschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	8.189 [10]		11.027 [10]		3.647 [10]		10.285 [10]		33.149 [40]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abludomelita obtusata	0	0	0	0	0.16	0.160	0	0	0.018	0.0176
Abra alba	0	0	0	0	28	14.8	26	26.0	11	8.2
Actiniaria	0	0	1100	1080	800	760	60	48	500	370
Ampelisca brevicornis	0	0	6	5.8	8	8.5	22	16.1	10	5.4
Anaitides mucosa	0	0	5	5.3	0	0	0	0	1.8	1.76
Aora typica	0	0	10	9.9	0	0	0	0	3	3.3
Aphelochaeta marioni	6	3.5	6	4.7	4.2	3.00	4.2	2.13	5.4	1.93
Arenicola marina	900	590	100	96	0	0	0	0	260	150
Aricidea (aricidea) minuta	0	0	0.6	0.38	3	3.4	1.6	1.34	1.1	0.57
Athanas nitescens	0	0	34	22.8	7	7.2	24	24.3	20	10.7
Atylus	0	0	0.3	0.32	0	0	0	0	0.11	0.106
Autolytus langerhansi	0	0	0	0	0	0	1.8	1.83	0.6	0.57
Autolytus prolifer	0	0	0.0009	0.00087	0	0	0	0	-----	-----
Bathyporeia	1.0	0.96	0	0	0	0	0	0	0.24	0.237
Boccardiella ligerica	0	0	1.2	1.24	0	0	0	0	0.4	0.41
Capitella capitata	49	16.7	40	35	6	3.0	1.5	0.97	27	12.2
Caprellidae	0	0	1.1	0.83	0	0	0	0	0.37	0.275
Cerastoderma edule	280	164	0	0	0	0	0	0	70	41
Cheirocratus sundevallii	0	0	0	0	4	3.8	0	0	0.4	0.41
Corophium	0	0	0.0008	0.00080	4	3.5	0.6	0.64	0.6	0.43
Corophium arenarium	23	11.1	0	0	0	0	0	0	5.6	2.73
Corophium sextonae	0	0	1.6	1.60	0	0	0	0	0.5	0.53
Crangon crangon	80	80	0	0	0	0	0	0	21	19.8
Crassostrea	0	0	15000	14600	5000	5000	700	700	6000	4900
Crepidula fornicata	0	0	13000	11800	25	22.4	2400	2220	5000	4000
Cumopsis goodsiri	0	0	0	0	0	0	0.0008	0.00080	-----	-----
Decapoda	0	0	0.0008	0.00080	0	0	0.0016	0.00160	0.0008	0.00056
Ensis	0	0	80	85	500	500	0	0	80	62
Eteone	1.4	0.97	6	3.8	1.4	1.44	6	5.8	4.3	2.23
Eumida	0	0	0.18	0.179	0	0	2.2	2.24	0.8	0.70
Eurydice pulchra	0.3	0.32	0	0	0	0	0	0	0.08	0.078
Exogone naidina	0	0	0.0009	0.00087	0	0	0	0	-----	-----
Fabulina fabula	0	0	50	51	0	0	120	117	50	40
Flabelligera affinis	0	0	0	0	10	10.0	0	0	1.1	1.10
Gammaridae	0	0	0	0	0.0008	0.00080	0	0	-----	-----
Gattyana cirrosa	0	0	50	49	170	173	4	3.8	37	25.0
Glycera tridactyla	0	0	0	0	13	10.5	0	0	1.4	1.15
Hemigrapsus penicillatus	0	0	800	830	0	0	1800	1760	800	610
Hinia reticulata	0	0	1100	1060	0	0	0	0	400	350
Hippolyte varians	0	0	0	0	0	0	19	19.4	6	6.0
Hydrobia ulvae	6000	1920	2.4	1.68	5	3.7	0.0006	0.00056	1500	470
Lanice conchilega	0	0	2300	1230	2200	1440	2200	1410	1700	620
Lepidonotus squamatus	0	0	0	0	20	20.3	0	0	2.2	2.24
Liocarcinus arcuatus	0	0	210	213	0	0	0	0	70	71
Macoma balthica	290	273	0	0	0	0	0	0	70	67
Malmgreniella lunulata	0	0	37	26.0	50	38	110	66	50	22.6
Microdeutopus	0	0	0	0	0.8	0.55	0.8	0.80	0.34	0.255
Microdeutopus anomalus	0	0	14	9.6	0	0	2.0	2.00	5	3.3
Microdeutopus damnoniensis	0	0	0.7	0.72	0	0	0	0	0.24	0.239
Microphthalmus scelkowi	2.1	2.13	0	0	0	0	0	0	0.5	0.52
Mysella bidentata	0	0	18	18.1	0	0	0.6	0.64	6	6.0
Mytilus edulis	0	0	0.05	0.047	0	0	27000	27400	9000	8500
Nemertea	0	0	0.5	0.51	0	0	0	0	0.17	0.170
Neoamphitrite figulus	0	0	0	0	800	840	0	0	90	92
Nephtys	0	0	80	39	37	28.1	0.9	0.86	30	13.5
Nephtys caeca	0	0	0	0	400	380	80	82	70	49
Nephtys cirrosa	0	0	0	0	90	68	90	34	37	13.0
Nephtys hombergii	0	0	510	275	320	217	220	174	270	109
Notomastus (notomastus) lateri	15	15.4	110	114	310	212	300	300	180	105
Oligochaeta	38	22.9	40	36	10	6.3	5	3.6	27	13.3
Ophiothrix fragilis	0	0	0	0	400	390	0	0	40	43
Orchomene nana	0	0	14	13.7	0	0	0	0	5	4.5
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	29	19.4	9	6.0
Petricola pholadiformis	0	0	1700	1690	0	0	0	0	600	560
Pholoe minuta	0	0	7	6.5	8	6.4	0.26	0.261	3.4	2.27
Platynereis dumerilii	0	0	20	13.5	0	0	0	0	7	4.5
Poecilochaetus serpens	0	0	0	0	9	9.3	24	23.8	8	7.5
Polycirrus	0	0	25	24.8	3.7	2.99	0	0	9	8.3
Polydora	0	0	0	0	1.4	1.39	0	0	0.15	0.153
Polydora cornuta	0	0	8	7.8	0	0	0.0007	0.00073	2.6	2.60
Pontocrates altamarinus	0	0	0	0	0.0008	0.00080	0	0	-----	-----
Pontocrates longimanus	0	0	0	0	0.6	0.56	0.24	0.240	0.14	0.097
Pseudopolydora pulchra	0	0	1.8	1.25	0	0	0	0	0.6	0.42
Pygospio elegans	3.3	1.89	0.29	0.293	0	0	0	0	0.9	0.48
Scoloplos armiger	360	218	90	56	250	76	220	92	210	64
Spiophanes bombyx	0	0	20	11.2	34	21.6	44	24.4	24	8.8
Stenothoe marina	0	0	0	0	0	0	1.2	1.20	0.4	0.37
Sthenelais boa	0	0	0	0	40	42	0	0	5	4.6
Streblospio benedicti	0	0	34	28.7	6	3.3	2.5	1.47	13	9.6
Terebellidae	0	0	800	830	0	0	0	0	280	275
Thorax cranchii	0	0	50	47	14	13.8	0	0	17	15.8
Urothoe poseidonis	1.1	1.12	0	0	0	0	0	0	0.28	0.276
Totaal (82 soorten)	8100	2400	37000	18900	12000	6300	40000	32000	27000	11700

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
Oppervlakte (km2) [monsters]	21.576 [10]		8.891 [11]		9.9 [9]		56.796 [10]		97.163 [40]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abra alba	0	0	6	6.1	0	0	0	0	0.6	0.55
Actiniaria	0	0	6	6.1	0	0	0	0	0.6	0.55
Anaitides mucosa	40	26.7	0	0	0	0	20	20.0	21	13.1
Aphelochaeta marioni	600	620	6	6.1	0	0	7	6.7	150	137
Arenicola marina	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
Bathyporeia pilosa	1300	1150	0	0	0	0	0	0	290	254
Bathyporeia pilosa var westers	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
Bathyporeia sarsi	30	33	0	0	0	0	0	0	7	7.4
Capitella capitata	0	0	0	0	7	7.4	7	6.7	5	4.0
Carcinus maenas	20	20.0	0	0	0	0	0	0	4	4.4
Cerastoderma edule	27	20.4	0	0	0	0	0	0	6	4.5
Corophium	60	40	0	0	0	0	0	0	13	9.0
Corophium arenarium	2000	1960	0	0	0	0	0	0	500	440
Corophium volutator	500	520	0	0	0	0	0	0	120	115
Crangon crangon	20	20.0	18	13.0	0	0	0	0	6	4.6
Echinocardium cordatum	0	0	6	6.1	0	0	0	0	0.6	0.55
Ensis	27	26.7	900	480	30	22.5	170	173	190	111
Eteone	47	26.4	6	6.1	0	0	0	0	11	5.9
Gastrosaccus spinifer	0	0	0	0	7	7.4	13	8.9	9	5.3
Heteromastus filiformis	230	148	18	9.4	22	11.1	13	13.3	60	34
Hydroidia ulvae	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
Lanice conchilega	30	33	24	24.2	0	0	20	20.0	21	14.0
Macoma balthica	800	370	6	6.1	0	0	47	28.2	210	83
Malacoceros	20	20.0	0	0	0	0	0	0	4	4.4
Mysella bidentata	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
Mysidacea	0	0	0	0	7	7.4	0	0	0.8	0.75
Nemertea	0	0	6	6.1	0	0	0	0	0.6	0.55
Nephtys	0	0	6	6.1	7	7.4	0	0	1.3	0.94
Nephtys caeca	7	6.7	12	8.1	7	7.4	0	0	3.3	1.82
Nephtys cirrosa	7	6.7	24	10.1	15	9.8	27	14.7	21	8.8
Nephtys hombergii	7	6.7	6	6.1	0	0	13	8.9	10	5.4
Nereis	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.9
Nereis diversicolor	310	230	6	6.1	0	0	0	0	70	51
Nereis succinea	20	14.2	0	0	0	0	7	6.7	8	5.0
Notomastus (notomastus) lateri	0	0	6	6.1	0	0	0	0	0.6	0.55
Oligochaeta	100	60	0	0	0	0	27	26.7	38	20.5
Owenia fusiformis	0	0	6	6.1	0	0	0	0	0.6	0.55
Petricola pholadiformis	0	0	0	0	0	0	13	13.3	8	7.8
Polydora cornuta	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
Pontocrates altamarinus	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.9
Pontocrates longimanus	0	0	6	6.1	0	0	0	0	0.6	0.55
Pygospio elegans	330	255	0	0	0	0	0	0	70	57
Scolecopsis	0	0	6	6.1	7	7.4	0	0	1.3	0.94
Scoloplos armiger	400	350	100	49	22	15.7	40	26.7	110	79
Spio martinensis	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
Spiohanes bombyx	0	0	18	13.0	7</					

Tabel 21

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind/m²) per waargenomen soort in het gebied Centraal deel - plot 2 van de Westerschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum Oppervlakte (km ²) [monsters]	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
	19.477 [10]	gem se	7.297 [6]	gem se	7.53 [11]	gem se	33.169 [13]	gem se	67.473 [40]	gem se
Aphelocheata marioni	300	228	0	0	6	6.1	0	0	90	66
Arenicola	20	10.2	0	0	0	0	5	5.1	8	3.9
Arenicola marina	27	10.9	0	0	0	0	0	0	8	3.1
Bathyporeia	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.9	1.92
Bathyporeia pilosa	40	40	0	0	0	0	0	0	12	11.5
Bathyporeia sarsi	230	212	0	0	0	0	0	0	70	61
Capitella capitata	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.9	1.92
Carcinus maenas	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.9	1.92
Cerastoderma edule	60	40	0	0	0	0	0	0	17	11.6
Crangon crangon	80	34	0	0	0	0	0	0	23	9.9
Cyathura carinata	27	10.9	0	0	0	0	0	0	8	3.1
Ensis	13	8.9	0	0	80	72	90	63	60	32
Eteone	170	47	0	0	0	0	0	0	50	13.5
Gastrosaccus spinifer	0	0	70	54	0	0	5	5.1	10	6.4
Heteromastus filiformis	1100	440	11	11.1	6	6.1	5	5.1	310	127
Hydrobia ulvae	160	104	0	0	0	0	0	0	50	30
Macoma balthica	210	82	0	0	80	73	5	5.1	72	25.0
Mesopodopsis slabberi	0	0	11	11.1	0	0	5	5.1	3.7	2.79
Mysidacea	0	0	11	11.1	6	6.1	0	0	1.9	1.38
Nemertea	7	6.7	0	0	0	0	5	5.1	4	3.2
Nephtys	0	0	22	22.2	12	12.1	21	15.8	14	8.2
Nephtys cirrosa	33	14.9	11	11.1	18	9.4	41	14.2	33	8.4
Nephtys hombergii	7	6.7	0	0	12	8.1	0	0	3.3	2.13
Nereis	0	0	0	0	6	6.1	0	0	0.7	0.68
Nereis diversicolor	33	20.5	0	0	0	0	0	0	10	5.9
Nereis succinea	20	10.2	0	0	0	0	0	0	5.8	2.94
Nereis virens	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.9	1.92
Paraonis fulgens	0	0	0	0	6	6.1	0	0	0.7	0.68
Pelecypoda	13	8.9	0	0	6	6.1	0	0	4.5	2.65
Pygospio elegans	800	480	0	0	0	0	0	0	230	140
Scoloplos armiger	13	13.3	0	0	0	0	0	0	4	3.8
Scrobicularia plana	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.9	1.92
Spio martinensis	13	8.9	11	11.1	0	0	0	0	5.1	2.83
Spionidae	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.9	1.92
Totaal (34 soorten)	3400	740	140	56	240	152	180	68	1110	218

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 22

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (mg adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Centraal deel - plot 2 van de Westerschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum Oppervlakte (km ²) [monsters]	-1 t/m 2 m 19.477 [10] gem se	2 t/m 5 m 7.297 [6] gem se	5 t/m 8 m 7.53 [11] gem se	8 t/m 100 m 33.169 [13] gem se	-1 t/m 100 m 67.473 [40] gem se
<i>Aphelocheata marioni</i>	40 28.1	0 0	0.4 0.40	0 0	12 8.1
<i>Arenicola</i>	160 149	0 0	0 0	13 12.6	50 44
<i>Arenicola marina</i>	2900 1230	0 0	0 0	0 0	800 350
<i>Bathyporeia</i>	2.5 2.48	0 0	0 0	0 0	0.7 0.72
<i>Bathyporeia pilosa</i>	0.011 0.0111	0 0	0 0	0 0	0.003 0.0032
<i>Bathyporeia sarsi</i>	80 70	0 0	0 0	0 0	23 20.2
<i>Capitella capitata</i>	0.07 0.074	0 0	0 0	0 0	0.021 0.0213
<i>Carcinus maenas</i>	300 330	0 0	0 0	0 0	100 95
<i>Cerastoderma edule</i>	6000 4600	0 0	0 0	0 0	1800 1340
<i>Crangon crangon</i>	54 23.5	0 0	0 0	0 0	16 6.8
<i>Cyathura carinata</i>	22 9.7	0 0	0 0	0 0	6.5 2.79
<i>Ensis</i>	70 55	0 0	600 460	600 440	390 223
<i>Eteone</i>	90 23.3	0 0	0 0	0 0	26 6.7
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0 0	60 51	0 0	8 8.4	10 6.9
<i>Heteromastus filiformis</i>	1400 650	7 7.3	2.6 2.61	9 8.8	410 187
<i>Hydrobia ulvae</i>	140 97	0 0	0 0	0 0	40 28.1
<i>Macoma balthica</i>	2300 1090	0 0	2000 1870	210 208	1000 390
<i>Mesopodopsis slabberi</i>	0 0	5 4.9	0 0	7 7.0	4 3.5
<i>Mysidacea</i>	0 0	11 11.4	0.6 0.57	0 0	1.3 1.24
<i>Nemertea</i>	19 19.2	0 0	0 0	10 9.8	10 7.4
<i>Nephtys</i>	0 0	9 8.8	15 15.4	60 61	30 30
<i>Nephtys cirrosa</i>	180 90	260 257	90 56	90 38	130 43
<i>Nephtys hombergii</i>	260 256	0 0	340 268	0 0	110 80
<i>Nereis</i>	0 0	0 0	2.4 2.39	0 0	0.27 0.267
<i>Nereis diversicolor</i>	320 201	0 0	0 0	0 0	90 58
<i>Nereis succinea</i>	60 36	0 0	0 0	0 0	16 10.4
<i>Nereis virens</i>	1400 1360	0 0	0 0	0 0	400 390
<i>Paraonis fulgens</i>	0 0	0 0	1.3 1.31	0 0	0.15 0.146
<i>Pelecypoda</i>	110 115	0 0	0.3 0.30	0 0	30 33
<i>Pygospio elegans</i>	120 62	0 0	0 0	0 0	35 17.8
<i>Scoloplos armiger</i>	15 15.4	0 0	0 0	0 0	4 4.5
<i>Scrobicularia plana</i>	600 580	0 0	0 0	0 0	170 167
<i>Spio martinensis</i>	1.0 0.76	1.2 1.22	0 0	0 0	0.43 0.255
<i>Spionidae</i>	1.8 1.76	0 0	0 0	0 0	0.5 0.51
Totaal (34 soorten)	17000 6800	350 243	3100 2550	1000 480	5800 1990

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 23

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind/m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 3 van de Westerschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum Oppervlakte (km ²) [monsters]	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
	19.759 [10]		6.085 [9]		7.53 [9]		17.392 [12]		50.765 [40]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Aphelocheata marioni	0	0	110	111	400	430	0	0	80	65
Arenicola marina	13	8.9	15	9.8	0	0	0	0	7	3.7
Bathyporeia	7	6.7	7	7.4	0	0	0	0	3.5	2.74
Bathyporeia pilosa	220	147	230	182	30	22.5	6	5.6	120	61
Capitella capitata	7	6.7	0	0	0	0	0	0	2.6	2.59
Carcinus maenas	0	0	0	0	7	7.4	0	0	1.1	1.10
Corophium volutator	250	232	0	0	0	0	0	0	100	90
Crangon crangon	27	20.4	0	0	0	0	0	0	10	7.9
Crassostrea	0	0	0	0	7	7.4	0	0	1.1	1.10
Cyathura carinata	500	320	0	0	0	0	28	22.4	200	124
Decapoda	0	0	7	7.4	0	0	0	0	0.9	0.89
Ensis	0	0	15	14.8	0	0	0	0	1.8	1.78
Eteone	40	14.7	0	0	22	11.1	6	5.6	21	6.3
Eurydice pulchra	13	13.3	60	51	30	22.5	6	5.6	19	8.9
Gammaridae	0	0	0	0	0	0	6	5.6	1.9	1.90
Gastrosaccus spinifer	7	6.7	0	0	0	0	6	5.6	4	3.2
Heteromastus filiformis	800	300	120	56	210	74	120	32	410	120
Hydrobia ulvae	160	120	7	7.4	0	0	6	5.6	70	47
Macoma balthica	190	80	60	41	7	7.4	17	8.7	90	32
Marenzelleria	27	20.4	0	0	0	0	0	0	10	7.9
Mesopodopsis slabberi	0	0	15	14.8	7	7.4	6	5.6	4.8	2.83
Mya arenaria	20	20.0	0	0	0	0	0	0	8	7.8
Nemertea	7	6.7	7	7.4	0	0	6	5.6	5	3.3
Neomysis integer	7	6.7	0	0	0	0	0	0	2.6	2.59
Nephtys caeca	0	0	0	0	0	0	11	7.5	3.8	2.57
Nereis	370	239	0	0	0	0	11	11.1	150	93
Nereis diversicolor	410	214	0	0	0	0	0	0	160	83
Nereis succinea	0	0	0	0	40	37	22	12.5	14	7.0
Polydora cornuta	80	80	0	0	15	14.8	6	5.6	40	31
Pygospio elegans	1000	820	0	0	7	7.4	0	0	400	320
Scoloplos armiger	0	0	7	7.4	0	0	0	0	0.9	0.89
Spio martinensis	0	0	7	7.4	0	0	0	0	0.9	0.89
Streblospio benedicti	110	80	0	0	0	0	11	11.1	50	31
Urothoe poseidonis	0	0	7	7.4	0	0	0	0	0.9	0.89
Totaal (34 soorten)	4300	2080	670	250	800	520	270	60	2000	810

----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

Tabel 24

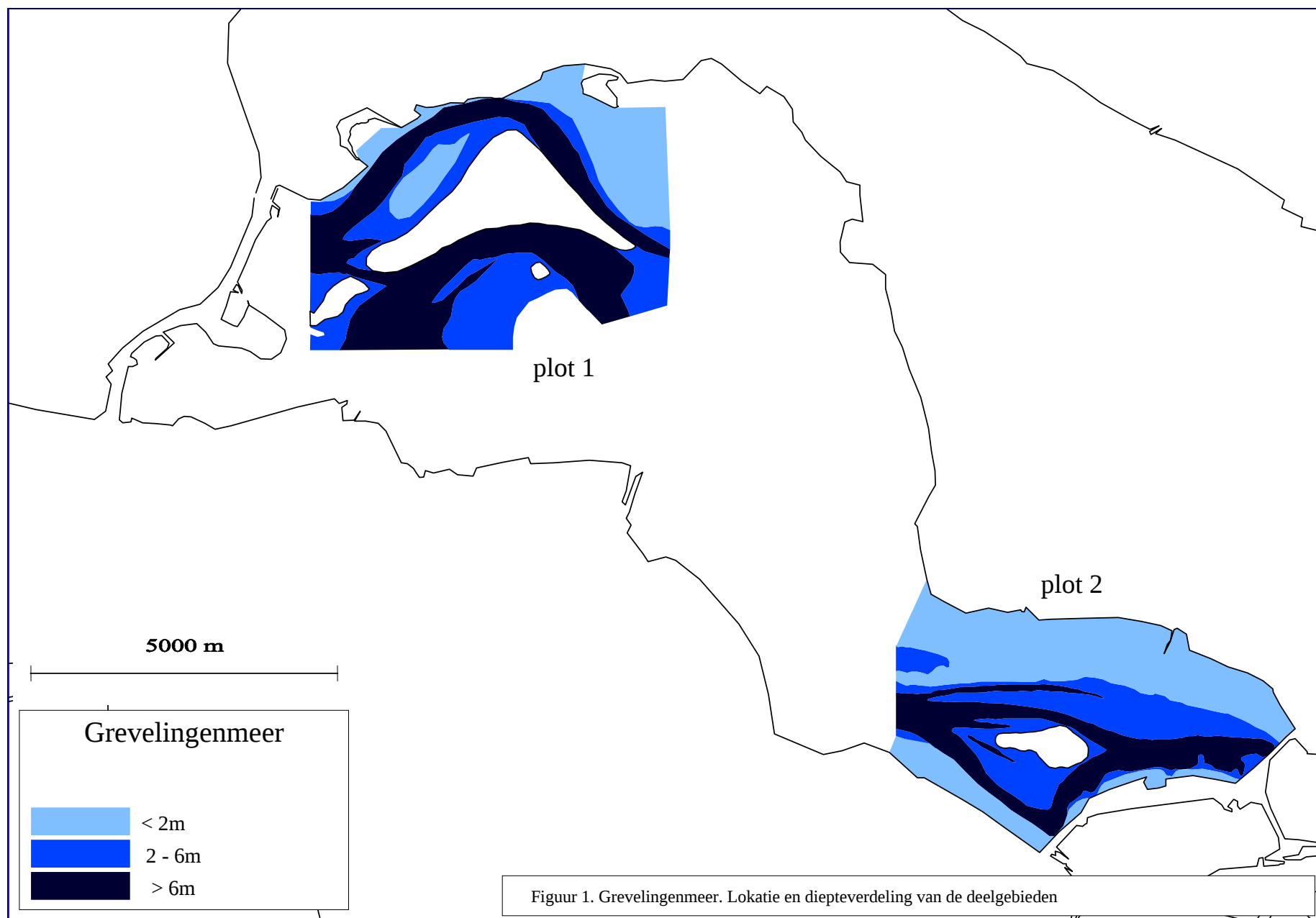
Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (mg adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 3 van de Westerschelde in het Najaar 2005, per dieptestratum en over het gehele plot.

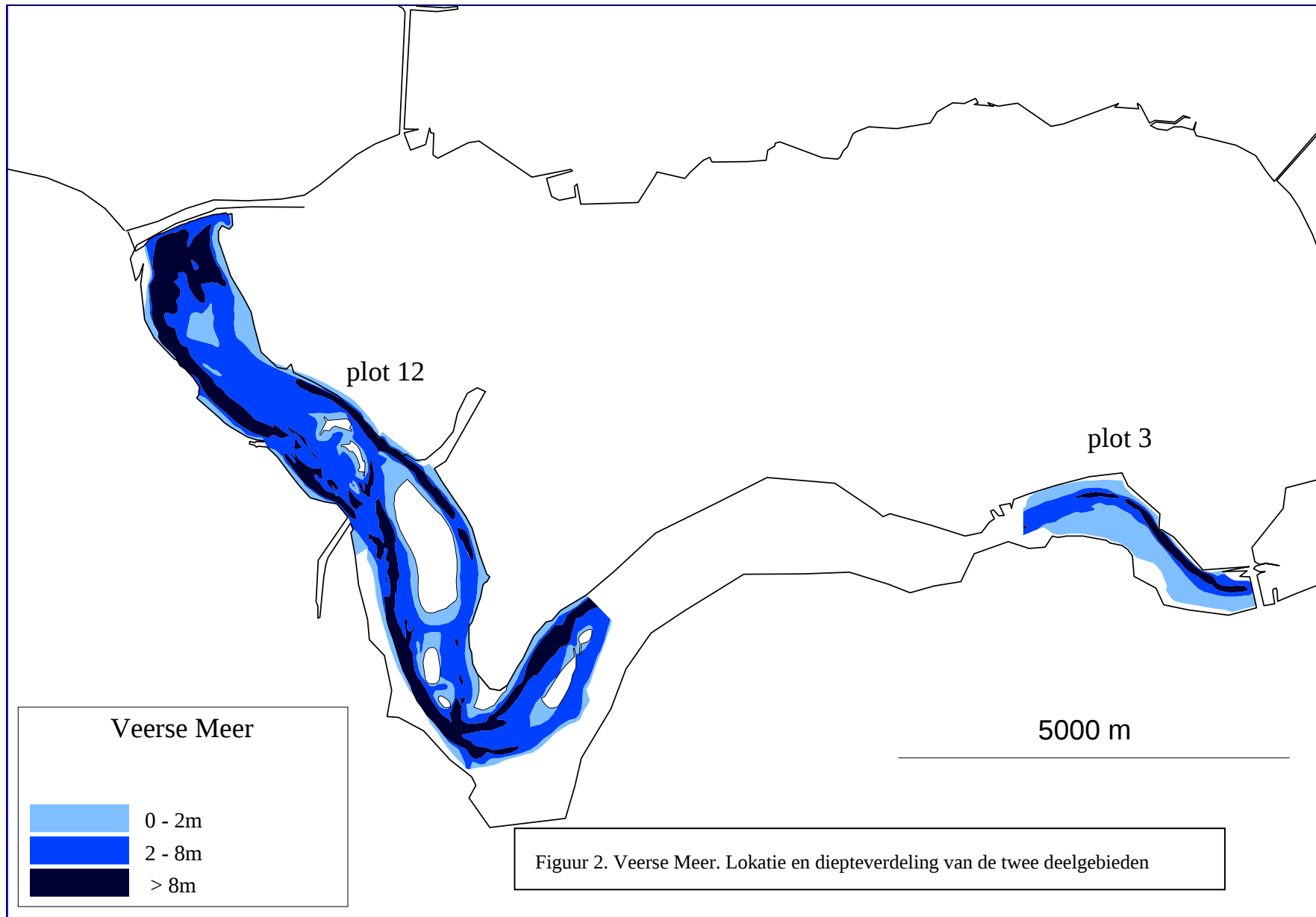
Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		-1 t/m 100 m	
Oppervlakte (km ²) [monsters]	19.759 [10]		6.085 [9]		7.53 [9]		17.392 [12]		50.765 [40]	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Aphelocheata marioni	0	0	10	10.2	50	52	0	0	9	7.8
Arenicola marina	50	46	390	281	0	0	0	0	70	38
Bathyporeia	0.6	0.64	0.27	0.266	0	0	0	0	0.28	0.251
Bathyporeia pilosa	33	20.9	35	29.6	4	3.5	0.8	0.80	18	8.9
Capitella capitata	0.8	0.81	0	0	0	0	0	0	0.3	0.32
Carcinus maenas	0	0	0	0	70	70	0	0	10	10.3
Corophium volutator	28	24.5	0	0	0	0	0	0	11	9.5
Crangon crangon	9	6.7	0	0	0	0	0	0	3.4	2.61
Crassostrea	0	0	0	0	6000	6300	0	0	900	940
Cyathura carinata	170	101	0	0	0	0	32	25.7	80	40
Decapoda	0	0	0.7	0.71	0	0	0	0	0.09	0.085
Ensis	0	0	90	92	0	0	0	0	11	11.1
Eteone	9	3.4	0	0	2.5	1.68	1.0	0.97	4.0	1.39
Eurydice pulchra	7	7.2	17	15.9	16	13.0	1.1	1.12	8	3.9
Gammaridae	0	0	0	0	0	0	0.27	0.266	0.09	0.091
Gastrosaccus spinifer	0.6	0.62	0	0	0	0	0.3	0.35	0.36	0.270
Heteromastus filiformis	1500	550	80	46	270	101	140	52	680	215
Hydrobia ulvae	23	15.0	0.7	0.69	0	0	0.7	0.66	9	5.8
Macoma balthica	900	370	1200	820	90	93	240	224	600	191
Marenzelleria	80	74	0	0	0	0	0	0	33	28.9
Mesopodopsis slabberi	0	0	0.8	0.81	0.3	0.35	1.4	1.39	0.6	0.49
Mya arenaria	2.3	2.26	0	0	0	0	0	0	0.9	0.88
Nemertea	14	13.8	7	6.6	0	0	0.7	0.68	6	5.4
Neomysis integer	6	5.8	0	0	0	0	0	0	2.3	2.27
Nephtys caeca	0	0	0	0	0	0	26	18.1	9	6.2
Nereis	60	33	0	0	0	0	1.0	0.97	22	12.8
Nereis diversicolor	1000	540	0	0	0	0	0	0	400	209
Nereis succinea	0	0	0	0	31	28.1	15	10.7	10	5.5
Polydora cornuta	13	13.5	0	0	0.7	0.65	0.3	0.30	5	5.2
Pygospio elegans	60	43	0	0	0.0008	0.00081	0	0	24	16.7
Scoloplos armiger	0	0	0.5	0.54	0	0	0	0	0.06	0.065
Spio martinensis	0	0	1.8	1.79	0	0	0	0	0.21	0.214
Streblospio benedicti	7	5.6	0	0	0	0	0.6	0.61	3.0	2.19
Urothoe poseidonis	0	0	0.9	0.89	0	0	0	0	0.11	0.106
Totaal (34 soorten)	4000	1430	1800	1080	7000	6500	460	245	3000	1120

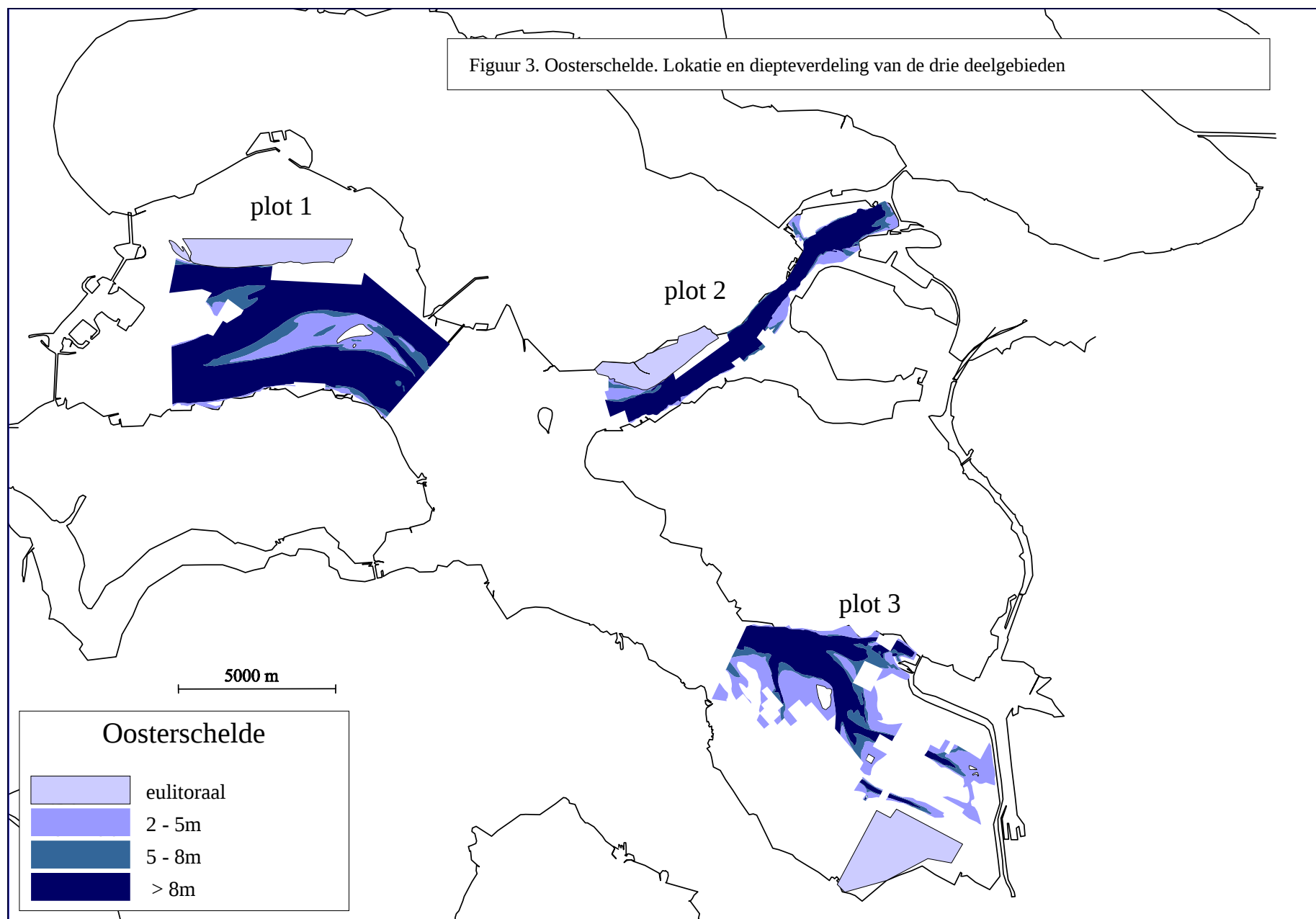
----- < 0,00001, ++++++ > 9999999

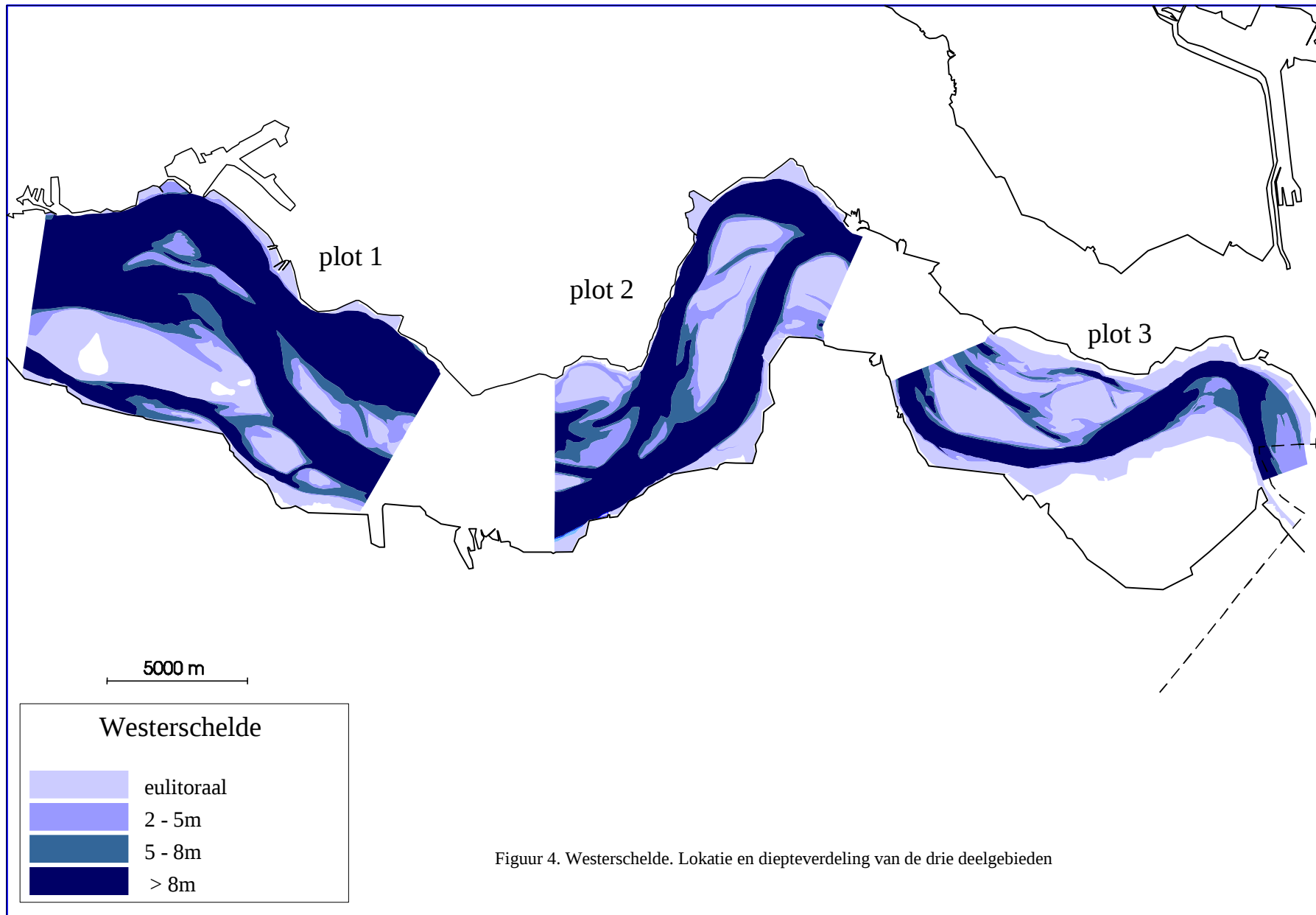
6. Lijst van figuren

Figuur 1	Grevelingenmeer. Lokatie en diepteverdeling van de twee deelgebieden.
Figuur 2	Veerse Meer. Lokatie en diepteverdeling van de twee deelgebieden.
Figuur 3	Oosterschelde. Lokatie en diepteverdeling van de drie deelgebieden.
Figuur 4	Westerschelde. Lokatie en diepteverdeling van de drie deelgebieden.
Figuur 5	Lengteklassen – <i>Abra alba</i>
Figuur 6	Lengteklassen – <i>Abra nitida</i>
Figuur 7	Lengteklassen – <i>Cerastoderma edule</i>
Figuur 8	Lengteklassen – <i>Cerastoderma glaucum</i>
Figuur 9	Lengteklassen – <i>Ensis</i>
Figuur 10	Lengteklassen – <i>Macoma balthica</i>
Figuur 11	Lengteklassen – <i>Mya arenaria</i>
Figuur 12	Lengteklassen – <i>Mytilus edulis</i>
Figuur 13	Totale macrofauna dichtheden (individueu m ⁻²) in de Grevelingen van 1990 t/m 2005
Figuur 14	Dichtheden in de Grevelingen tussen 2002 en 2005 van vier taxonomische groepen: wormen, schelpdieren, kreeftachtigen en de overige dieren.
Figuur 15	Biomassa van wormen en schelpdieren in de Grevelingen van 2002 t/m 2005
Figuur 16	Totale macrofauna biomassa in het Veerse meer tussen 1990 and 2006 met de afnemende lineaire trend doorheen en een detail van de residuele trend tegen de algemene afnemende trend tussen de jaren 2000 t/m 2005
Figuur 17	Totale macrofauna biomassa (mg AFDW m ⁻²) aan wormen en schelpdieren in het Veerse Meer van 2002 t/m 2005
Figuur 18	Trends in de Wormen/schelpdieren dichtheidsratio's het Veerse Meer en in de Grevelingen.
Figuur 19	Dichtheden en biomassa van <i>Ensis</i> sp. in de Westerschelde van 1990 t/m 2005.
Figuur 20	Grevelingenmeer. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2005.
Figuur 21	Oosterschelde. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2005.
Figuur 22	Veerse Meer. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2005.
Figuur 23	Westerschelde. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2005.

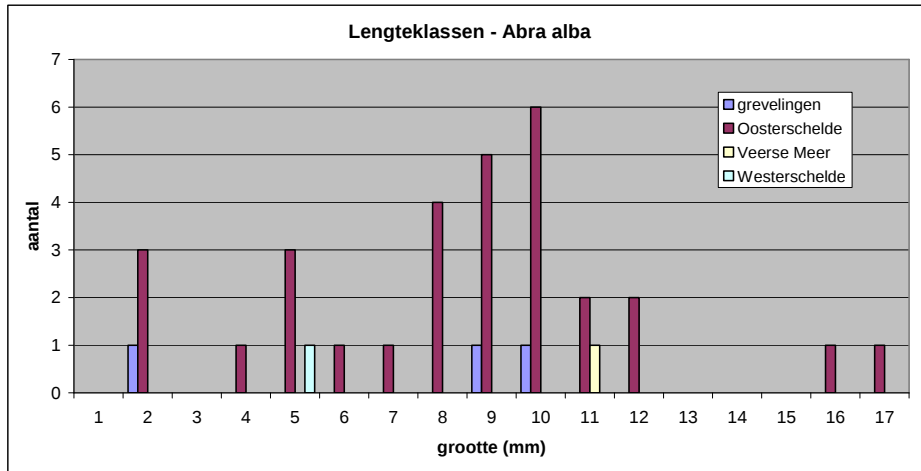

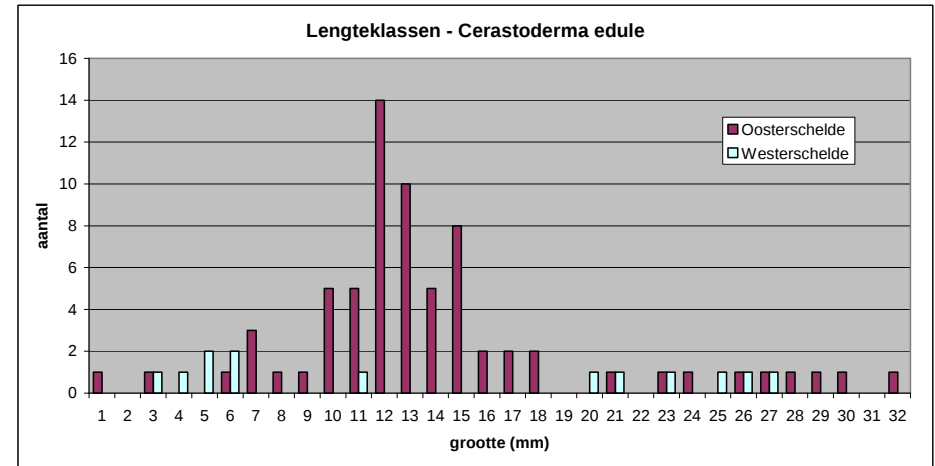
Figuur 4. Westerschelde. Lokatie en diepteverdeling van de drie deelgebieden

Groottes belangrijkste schelpdieren

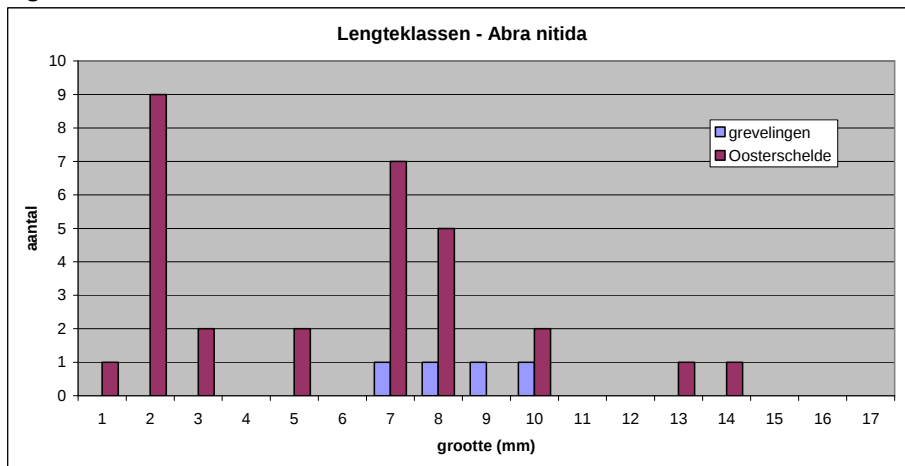
Figuur 5.

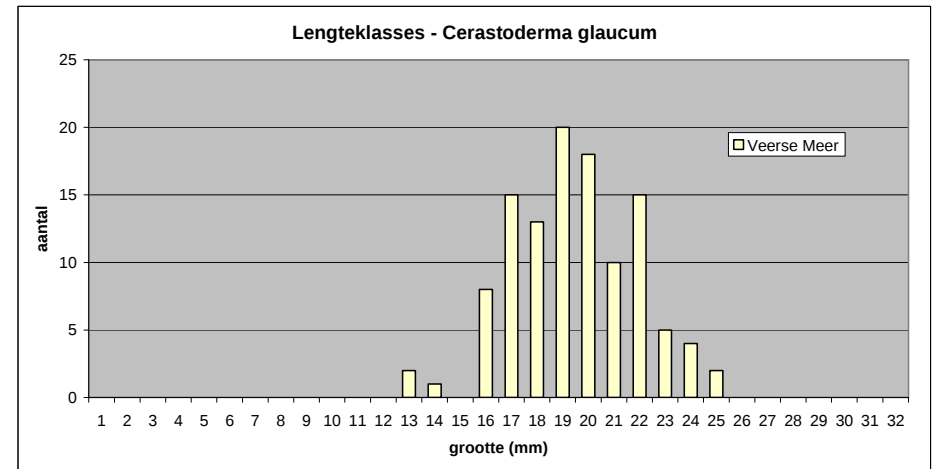
Figuur 7

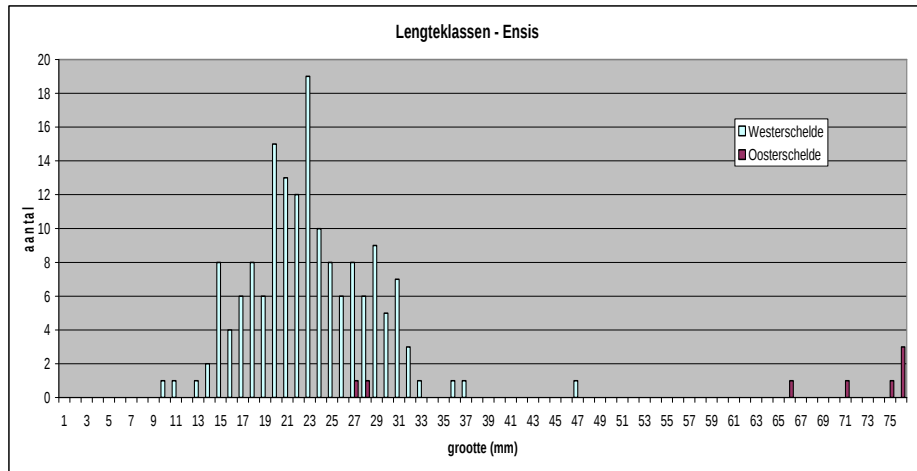
Figuur 6

Figuur 8

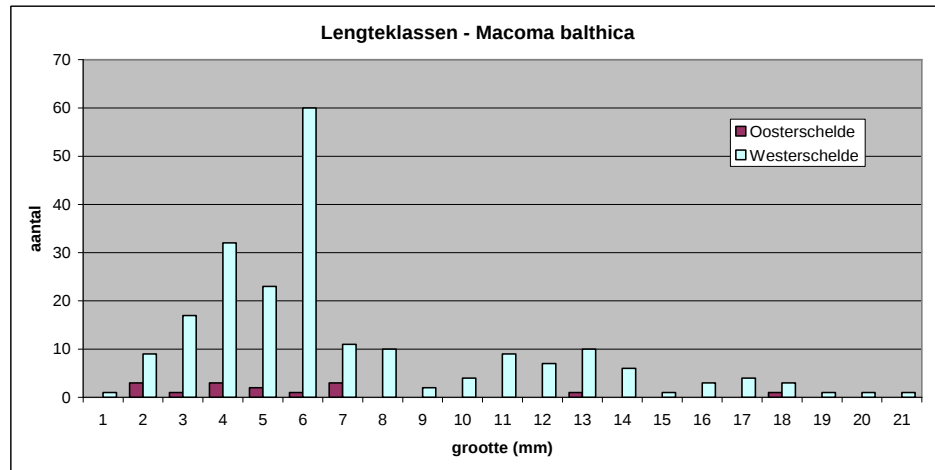

Figuur 9

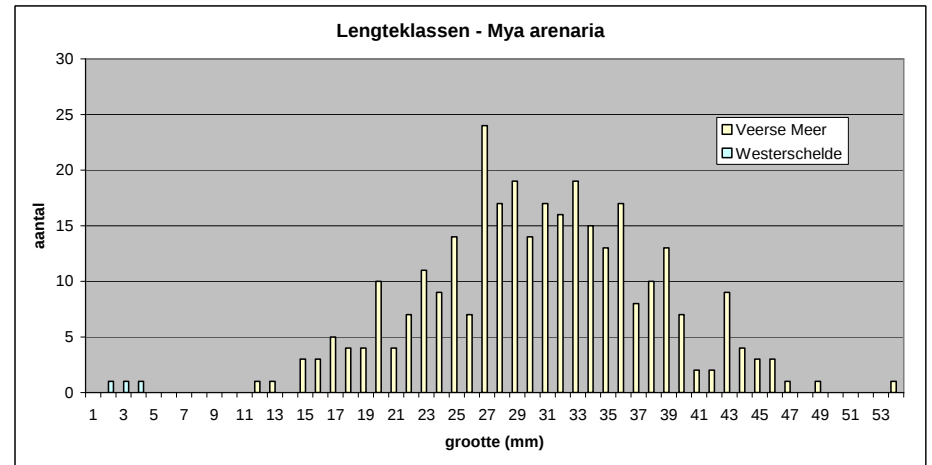

Laatste klasse: > 75 mm

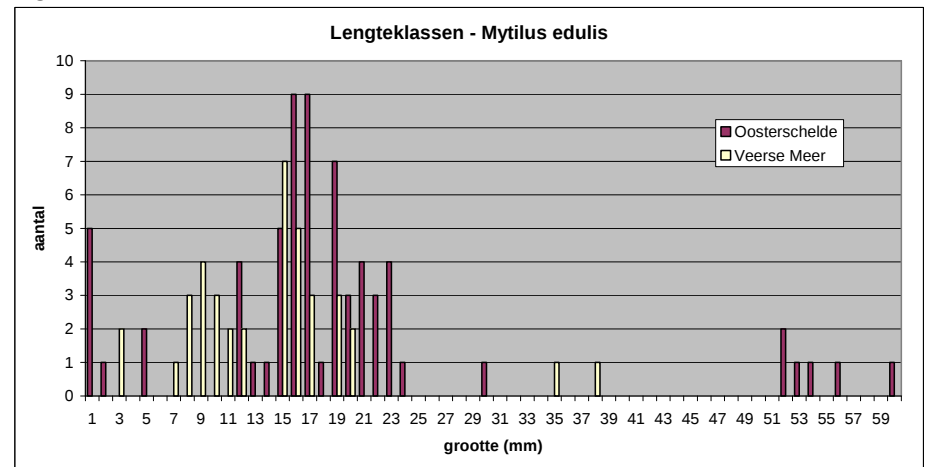
Figuur 10

Figuur 11

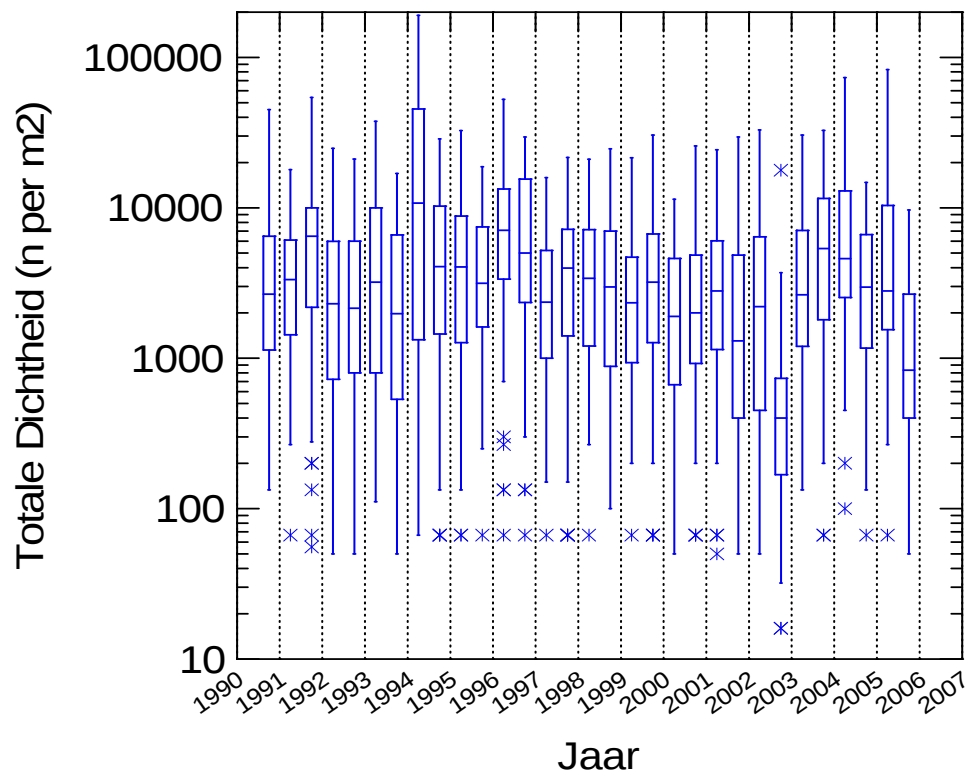

Figuur 12

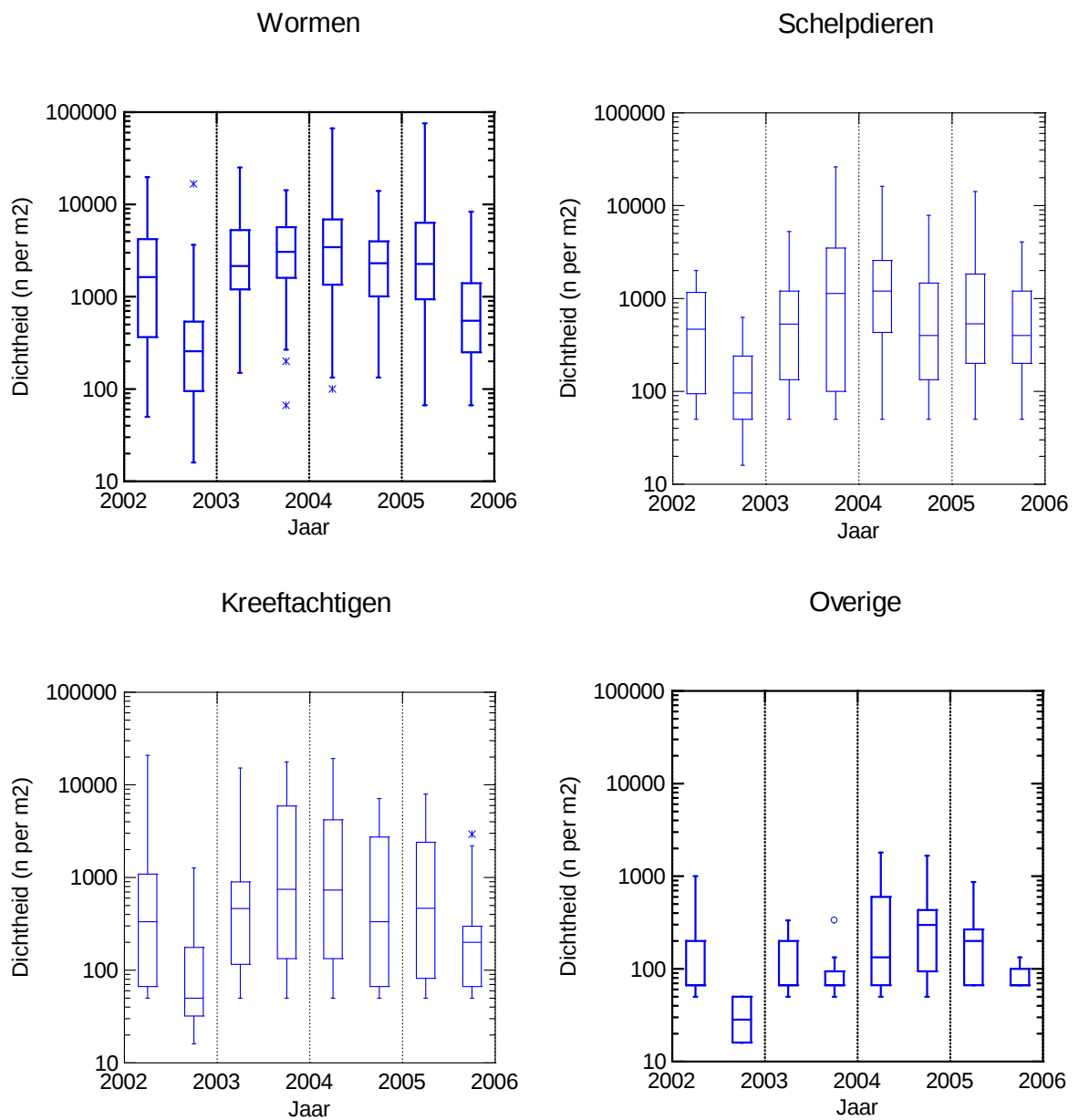
Figuur 13Totale macrofauna dichtheden (individuen m^{-2}) in de Grevelingen van 1990 t/m 2005

Dichtheden Grevelingen

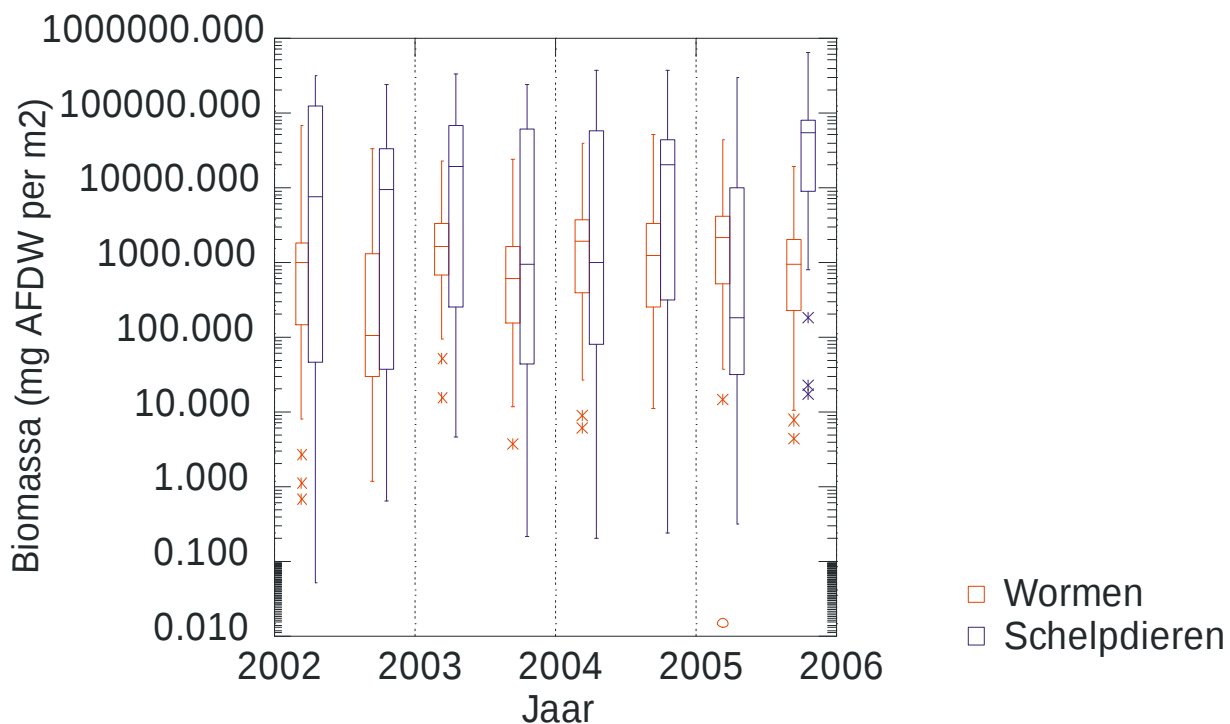
Figuur 14

Dichtheden in de Grevelingen tussen 2002 en 2005 van vier taxonomische groepen: wormen, schelpdieren, kreeftachtigen en de overige dieren.

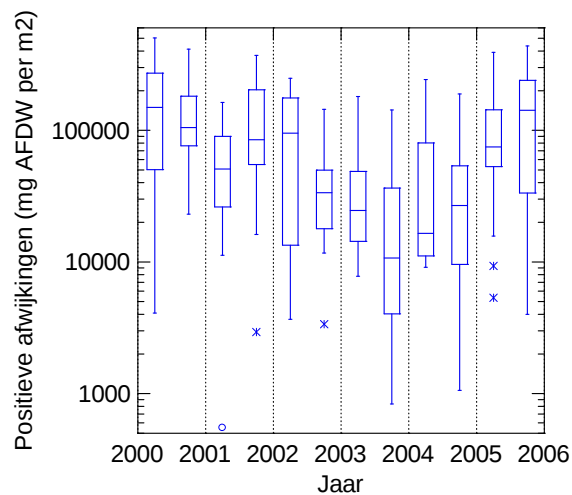
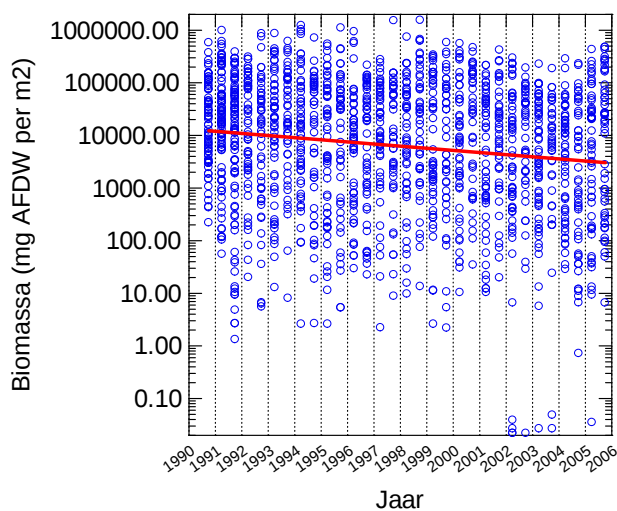

Figuur 15

Biomassa van wormen en schelpdieren in de Grevelingen van 2002 t/m 2005

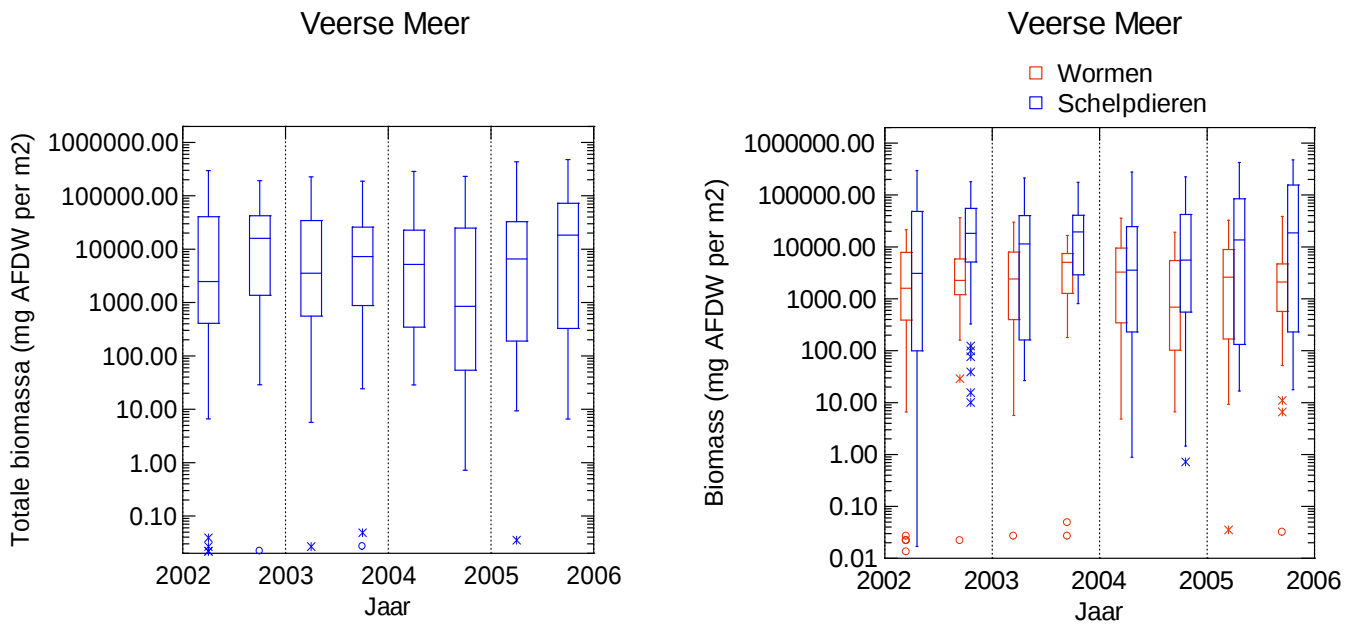
Figuur 16

De biomassa macrofauna in het Veerse Meer tussen 1990 and 2006 met de afnemende lineaire trend erdoorheen (links) en een detail van de residuele trend tegen de algemene afnemende trend tussen de jaren 2000 t/m 2005 (rechts).

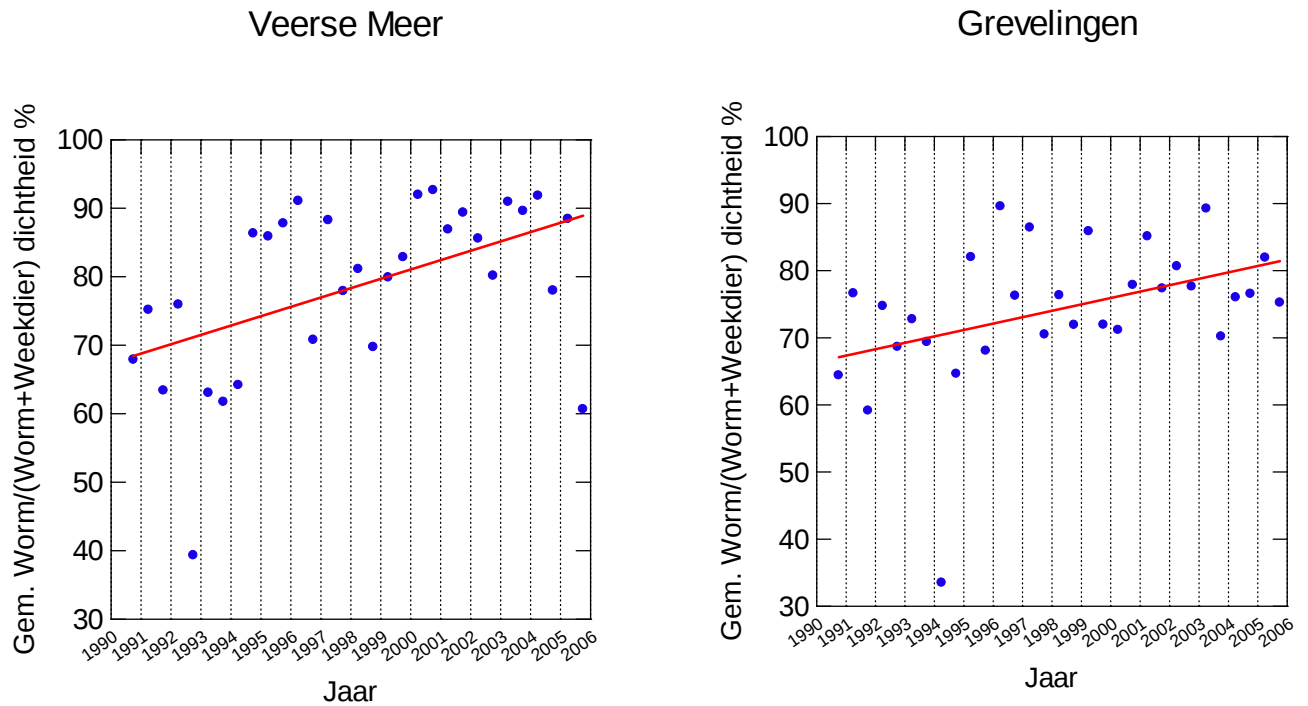

Figuur 17

Totale macrofauna biomassa (mg AFDW m⁻²) aan wormen en schelpdieren in het Veerse Meer van 2002 t/m 2005

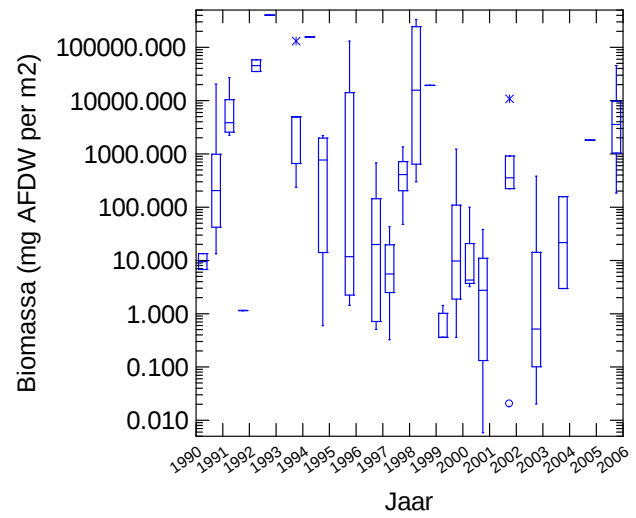
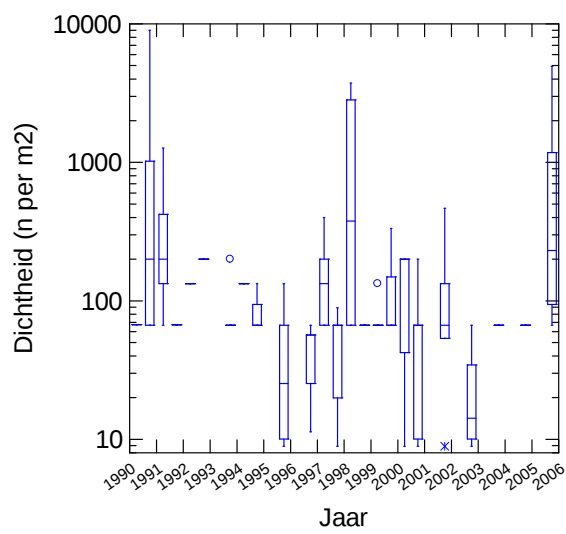
Figuur 18

Trends in de Wormen/schelpdieren dichtheidsratio's het Veerse Meer en in de Grevelingen.

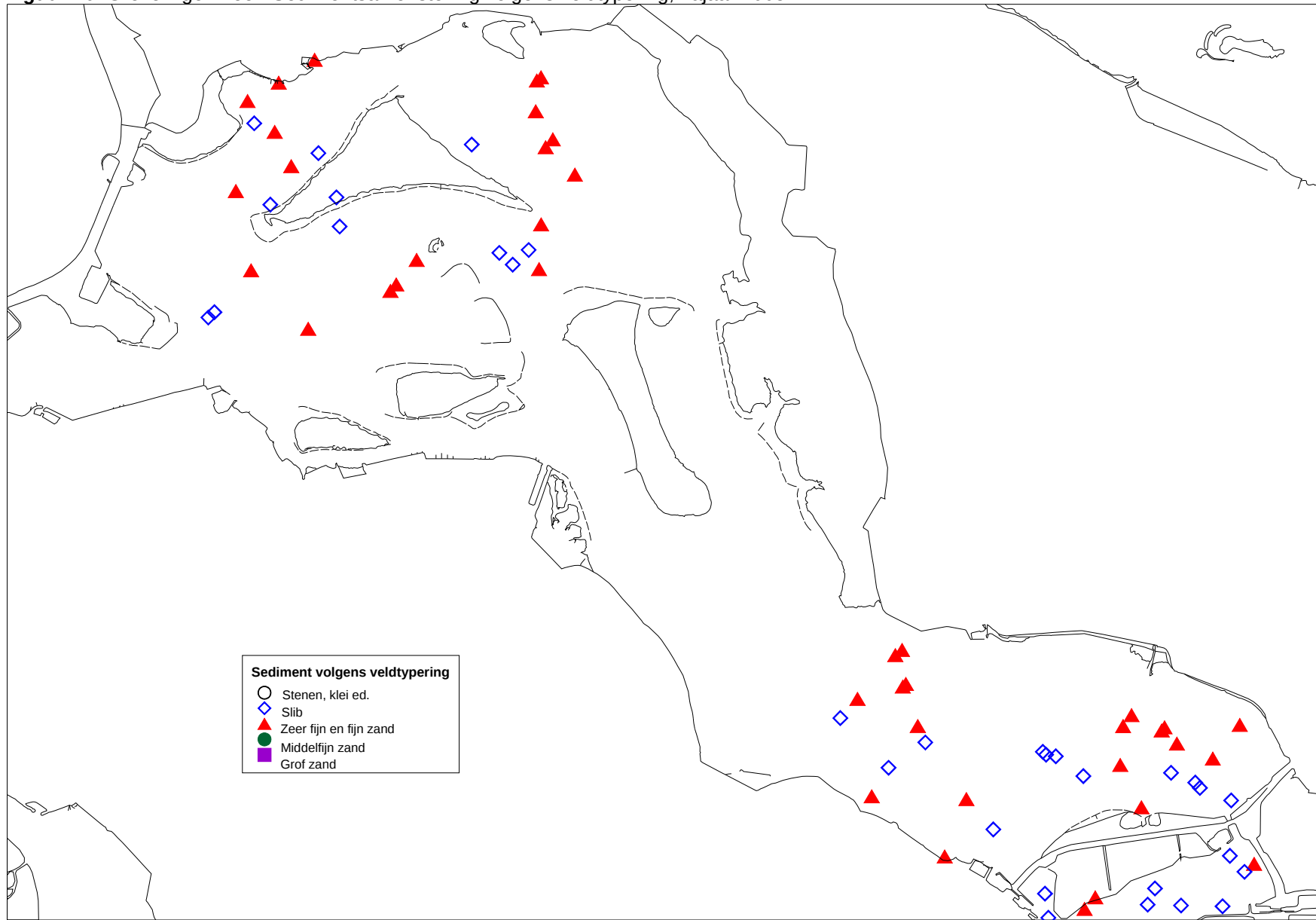

Figuur 19

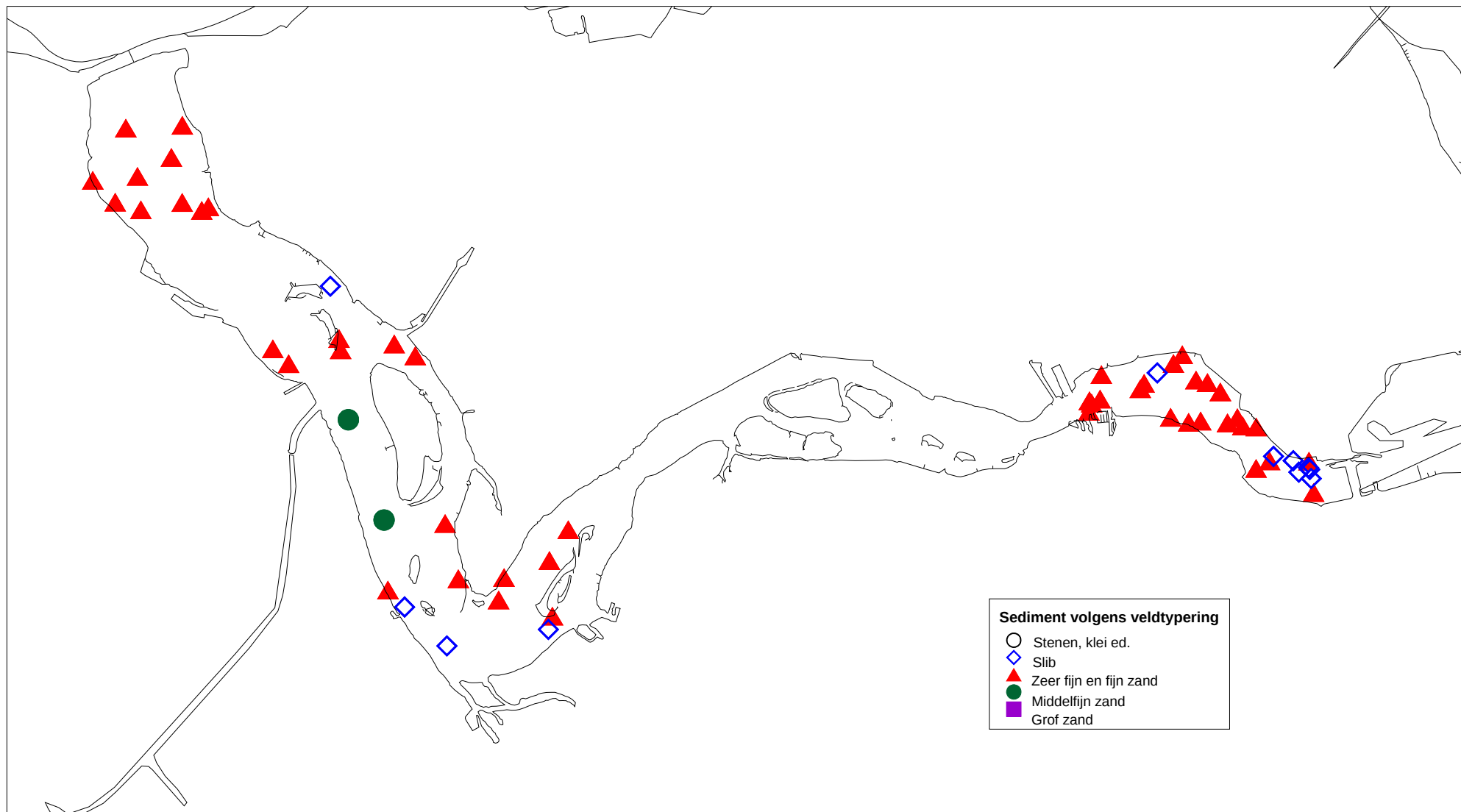
Dichtheden en biomassa van *Ensis* sp. in de Westerschelde van 1990 t/m 2005.

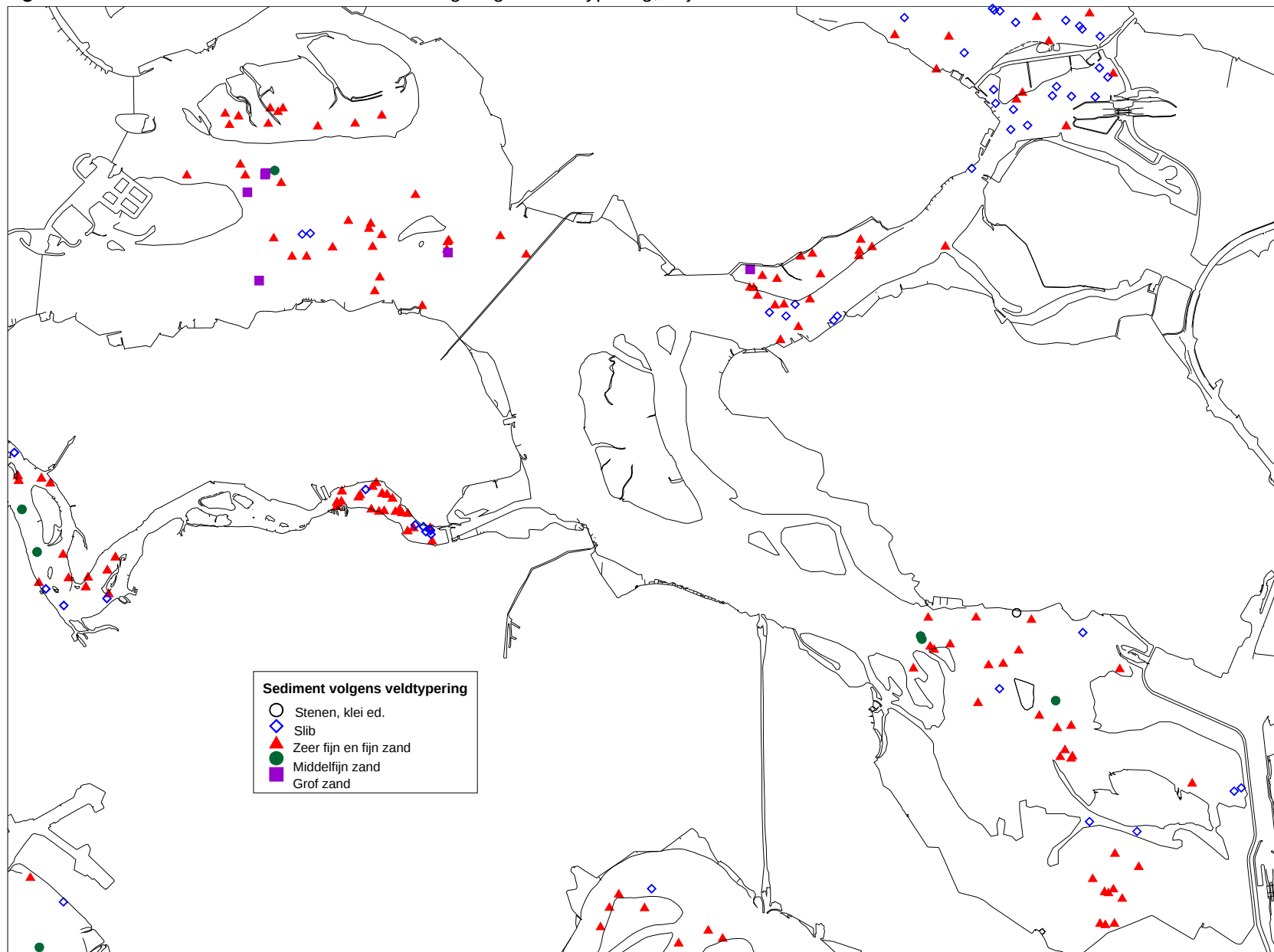
Figuur 20. Grevelingenmeer. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2005

Figuur 21. Veerse Meer. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2005

Figuur 22. Oosterschelde. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2005

Figuur 23. Westerschelde. Sedimentsamenstelling volgens veldtypering, najaar 2005

